

Izhaja od 4. jutraj.

Stane mesečno Din 25.—; za ino-
estinstvo Din 40.—, neobvezno.

Oglas po tarifu.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafova ulica šte. 5/1.
Telefon šte. 72, ponoči tudi
šte. 24

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Opravništvo: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 36.

Inseratni oddelci: Ljubljana, Prešer-
nova ulica št. 4. — Telefon št. 492

Podružnici: Maribor, Barvarska ulica
št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta.

Račun pri poštnem ček. zavoda: Ljub-
ljana št. 11.842 - Praha čelo 78.180.
Wien, Nr. 105.247.

Ljubljana, 11. novembra.

Italijanski Barbusse, pisatelj Mariani, podaja v svojem slovečem romanu »Povero Cristo« karaktiristiko velikih narodov in pravi v posebnem poglavju »Mo, narod«, da so Italijani najčimernejši narod na svetu, ki sklepa svoje posle samo v imenu prijateljstva in na temelju zaupanja, kateremu pa potem sledi prevara.

Preden je stopila Italija v vojno, si je v naprej zagovarjala nagrado v obliki londonskega pakta, ki ji je izročal ne-le primorske Jugoslovence, marveč tudi večji del Dalmacije. Zelo ponosno se je vodja Italije spopadla, ko je prišla na bojno polje. Kmalu pa so se pojavile stiske in težave. Zavezniki so morali krepko pomagati, da se italijanska fronta ni popolnoma zrušila. L. 1917 je imelo prinesiti zaveznikom odločilno zmago, ali prineslo jim je samo velika razočaranja. Italiji se je godilo, kakor ribi izven vode.

Takrat je Italija simpatizirala z gibanjem narodnosti v monarhiji v upanju, da dobi iz njega pomoč za svoj težavni položaj. V italijanskem tisku so se pojavili glasovi za sporazum z Jugoslovenci. Katastrofa pri Kobarižu je učinkovala strahotno. Na Pivki bi se moralo pokazati sodelovanje z zaslužnimi narodi, zlasti z Jugoslovenci in Čehoslovenci. V velikih skrbih je bil Rim, kaj prinese leto 1918. Iz vojnih razlogov so si želeli Italijani sporazuma z Jugoslovenci, ali kriska deklaracija je bila za nje trizel curek. Najmanj jim je bil pogodu paragraf 9, ki določa načelo etnografske kontinuitete našega naroda na ozemlju.

Italijani so se zvižali, se pogajali in naglašali svoje prijateljstvo. Rimski pakt, ki ga sicer ni sklenil Sonnino, marveč le senator Torre, priznava edinstvo in neodvisnost jugoslovenskega naroda, ki predstavlja življenjski interes Italije, kakor predstavlja nacionalno edinstvo Italije življenjski interes jugoslovenskega naroda. Podpisniki se obvezujejo, da rešijo tudi v interesu bodočih dobrih in iskrenih odnosov med obema narodoma posamezne teritorialne kontraverzije na podlagi prava narodov in samoodločbe. Delom enega naroda, ki bi se morali vključiti v granice drugega naroda, se priznajo in zagotavljajo pravice glede njihovega jezika, njihove kulture in njihovih moralnih ter gospodarskih interesov.

V začetku aprila 1918. se je vršil v Rimu z velikim pompon, kongres zati-ranih narodov. Poskrbelo se je, da se je glas o kongresu razširil na fronti na obeh straneh in resnica je, da se je v avstrijskih vrstah na Pivki pokazal za-željeni smoter v nepričakovani meri. Italija je bila rešena. Poštenih namenov z rimskim paktom Italija itak ni zasle-dovala, narekoval ji je sodelovanje le »sacro egoismo« v dneh razdvojenosti.

Rimski pakt pa je vendar služil za osnovo, na kateri so Zedinjene države prve priznale naše nacionalne zahteve. Za Anglijo in Francijo je končno bila prisiljena tudi Italija, da je dne 9. septembra sledila svojima zaveznika-ma. Tako je pravzaprav ona sama postavila izven volje vse one določbe londonskega dogovora, ki so bile naper-jene proti našemu ujedinenju.

Milanski »Secolo« je pisal takrat: »Nova orijentacija italijanske politike je potrebna radi izpremembe v vojni si-tuaciji, ki je popolnoma drugačna, kot leta 1915, ko je Italija vstopila v vojno s smotri, ki jih je diktilar »sacro egois-mo«, in se ni dosti brigala za potrebe in aspiracije drugih narodov in trdi ne za velike mase Jugoslovenov, dasi bi bil mogel zdrav razum že takrat napo-titi Italijo, da si poišče baš med njimi svoje najboljšje zaveznike.«

Ko je bil dosežen smoter zaveznikov, ko se je Avstrija zamajala in razbila takrat so Italijani pozabili na obveznosti rimskega pakta in gospod Torre, ki je sopodpisal rimski pakt, je s'ovsesno izjavljal, da rimski pakt ni zasledeval uničenja londonskega dogovora, ki mo-ra biti temelj in sredstvo za sporazum med Italijani in Jugoslovenci.

V trenutni povojni konstelaciji je Ita-lija do dna izčrpala ugodnost zmagovi-te »velesile«. Prišla je do zmagice sicer le s pomočjo svojih zaveznikov, lastne zasluge je imela bore malo. To pa je ni ženiralo, da je izrabila tedanjno notra-njo slabost Jugoslavije, ki se je jedva porodila in ki so jo nesmiselno slabili danes spokornjeni in celo vladajoči no-tranji nasprotniki. Tako je prišlo do žalostnega 12. novembra 1920.

Pavovo perje, s katerim se je naki-tila italijanska politika in njeni trenot-ni uspehi pa so odvzeli današnjim la-škim mogotcem ves smisel za realnost. Izzivajo vojno s Francijo, z Jugoslavi-jo so sicer sklenili prijateljski pakt, istodobno pa v nezasišani meri prega-njajo naš živeli, ki ga je trenutno raz-merje sil podvrglo Italiji. Pred žalost-no obletnico Rapalla so uvedli nova na-silja nad svojimi jugoslovenskimi dr-žavljanii. Bijoč v obraz parlamentari-zmu in »prijateljskemu« paktu z nami so vrgli v temnico zmernega in realistič-

Ogorčenje v Beogradu radi fašistovskih nasilstev

»Jutrova« vest o aretaciji posl. Wilfana je razburila prestolico ter izzvala v parlamentu ostre protiakcije. — Danes bo Na-rodna skupščina razpravljala o nujni resoluciji SDS.

Beograd, 11. novembra. p. Tekom do-poldne se je v Beogradu razširila vest »Jutra«, da je bil v Rimu aretiran po-slanec dr. Josip Wilfan. V parlamentu, kjer so poslanci SDS dobili obvestilo iz Ljubljane, je učinkovala ta vest kakor bomba in v zbornici se nastalo veliko razburjenje. Tudi v mestu se je prebi-valstva polastilo ogorčenje in fašistov-sko nasilje je mogočno pojačalo sim-patije do nesrečnih bratov pod italijan-skim jarmom. V kulorjih parlamenta so se zbirale gručice poslancev, ki so živa-no razpravljale o poročilu »Jutra« ter o ukrepih, ki bi jih bilo storiti. Mnogi so se obrnili na zunanje ministrstvo po informacije, toda tam izjavljajo, da do-sešaj še niso prejeli nobene vesti iz Rima ...

Predsednik SDS g. Pribičević je v sporazumu s posl. dr. Žerjavom takoj sklical sejo kluba SDS, na kateri se je obširno razpravljalo o nasilstvih, ki so jim podvrženi naši rojaki v Italiji. Skle-njeno je bilo, da se takoj podvzame energična akcija v Narodni skupščini in pri vladi ter se pozovejo tudi ostale pa-rlamentarne stranke k paralelnim korakom. Končno je bila sklenjena resolu-cija, ki so jo v imenu SDS predložili predsednik skupščine posl. dr. Žerjav, dr. Paleček, Glagorije Božović (Slove-nec, Hrvat in Srb) kot nujni predlog za zahtevo, da se o njem na podlagi čl. 61. razpravlja na intrinjski seji parlamenta.

Nujni resolucijski predlog SDS

Resolucijski predlog SDS se glasi:

»Povodom vesti o preganjanju naših brat-ov v Italiji, o zatvarjanju njihovih šol in drugih kulturnih ustanov, o nameravani ustavitvi vseh njihovih listov in publika-cij brez razlike, o uničevanju njihove imo-vine, ogroženju osebne svobode in celo o aretaciji njihovih poslancev, nadalje povod-om vesti, da se naše Pojake sili v razna fašistovska društva videti, da se našim rojakom kršijo najelementarnejše državljanske pravice, izjavlja Narodna skupščina svoje simpatije preganjanim jugoslov-en-skim bratom in pozivlje njihovega za zuna-nje svrhi, da predloži poročilo o zunanji politiki naše kraljevine s posebnim ozirom na kraljevino Italijo, ter da takoj interve-nira pri Italijanski vladi. Po mnenju Na-rodne skupščine ne odovrvoja tako postop-jenje proti našim bratom duha pakta pri-jateljstva, sklenjenega med našo kraljevino in Italijo.

Za ta predlog resolucije zahtevamo na temelju čl. 61. poslovnika, da se proglasi

Nasilstva proti našemu narodu v Italiji se nadaljuje

Neizvestnost glede usode dr. Wilfana. — Hišne preiskave v Trstu in okolici. — Razpusti kulturnih društev. — Nadaljne aretacije.

Rakek, 11. novembra. d. Informacijske zveze z italijanskim ozemljem so jako otežkovane. Ves brzojavni in tele-fonski promet se strogo nadzira, a iz-gleda, da je vpeljana tudi cenzura pi-sem. Sledeča dejstva je bilo mogoče danes čez dan ugotoviti:

Vest o aretaciji dr. Wilfana se potrjuje. Odpeljan je bil na kvesturo, kjer so ga zasliševali fašistovski funkcionarji. Kaj se je z njim zgodilo, se ne ve. Tudi je neznano, kaj se mu očita. V njegovem tržaškem stanovanju se je včeraj ves dan vršila natančna preiskava. Policija je odnesla nekaj knjig in brešur iz nje-gove biblioteka. Vredni so hoteli tudi v njegovo blagajno, pa niso mogli in sedaj stražijo njegovo stanovanje.

Istčasno so pričele tudi druge hiš-ne preiskave. Danes se je vršila taka preiskava pri odvorniku in direktorju »Edinosti« dr. Ivanu Čoku ter pri šte-

SDS za zaščito vpokojencev

Beograd, 11. novembra p. Na današnji seji je klub SDS razpravljal o žalostnem položaju državnih upokojencev in o težavah pri odmeri in izplačevanju pokojnin. Ugotovilo se je, da dosedanja praksa za-vlaščevanja izplačil zapadlih prejemkov ogro-ža eksistenco tisočev nameščenecv in njih-ovih rodbin. Klub je sklenil, naj poslanci dr. Žerjav in Demetrovič pripravita v ime-nu kluba predlog, da se to vprašanje v skupščini povoljno reši.

nega zastopnika primorskih Jugoslov-en-ov dr. Wilfana, kakor da bi hoteli s tem reči, da ne marajo za lojalnost na-ših ljudi. Z zadnjimi čini je fašizem do dna razkrinkal svoje načrte in morda ni izključeno, da se bo ob žalostni še-sti obletnici Rapalla zasvitalo tudi v glavi dr. Ninčiča.

za nujen in da se takoj razpravlja o nuj-nosti.

Vprašanje SLS na zunanje ministra

V imenu klerikalnega kluba je poslal poslanec dr. Hohnjec zunanjemu mini-stru to-le vprašanje:

»Kakor smo obveščeni, je italijansko fa-sistovsko oblastvo zaprlo političnega za-stopnika primorskih Slovencev dr. Josipa Wilfana. Ta vest je zbudila tem večje za-čudenje, ker je splošno znano, da je dr. Wilfan vedno bil in je v vsakem ozirom rektan državljani, ki natančno izpolnjuje svoje dolžnosti do kraljevine Italije ter v tem smislu tudi govori in dela med svojimi volilci. Vest o aretaciji dr. Wilfana je bolešno dirnila ne samo nas, njegove slo-venске rojake marveč tudi vso javnost v naši državi. V tem vidimo dokaz, da se preganjanje Slovanov v Italiji, ki je zadnje čase rodilo brutalne izbruhe sovraštva prot. Slovincem in Hrvatom v Gorici, Trstu in Istri nadaljuje ter dnevno potencira. Čast in ugled naše države zahtevata, da storimo v obrambo naših rojakov v Italiji zoper fašistovsko nasilstvo vse, kar je v naših močeh. Zato vprašamo, ali je g. mi-nister voljan, ako se ta vest potrjuje, sto-riti primerne in potrebne korake, da se gospod poslanec dr. Wilfan takoj izpusti na svobodo ter da se vohče preganjanje Slovencev in Hrvatov v Italiji ustavi.«

Apel na udruženje narodnih manjšin

V imenu nemške stranke je posl. Mos-ser poslal tajništvu kongresa evropskih manjšin v Ženevi sledečo protestno bro-zovajko:

»Z ogorčenjem smo izvedeli, da je bil g. dr. Josip Wilfan, slovenski poslanec v rimskem parlamentu in predsednik kongre-sa evropskih manjšin, v Rimu aretiran. Apelinamo na solidarnost vseh evropskih manjšin, da nastopi proti temu in drugim ponovnim nasilstvom proti slovenski, hr-vatski in nemški manjšini v Italiji ter da se to žigos pred vsem kulturnim svetom. Za parlamentarno zastopstvo nemške na-rodne manjšine v kraljevini SHS dr. Hans Mosser.«

Posl. Besednjaku pretijo s smrtjo

V Beograd je dospelo poročilo, da so fašistovske organizacije v Gorici obja-vile manifest, naj se dr. Engelbert Besednjak, poslanec gorjskih Slovencev, takoj izseli, ker sicer ne morejo jamčiti za njegovo življenje.

Dospelo so tudi vesti o novih prega-njanjih Jugoslovenov in Istri.

vilnih Slovencev na Opčulah.

Razpuščeno je bilo mladinsko društvo »Zora« v Zgornjem Rojanu. V prostore tega društva so prišli detektivji, zaple-nili vse poslovne knjige in prijeli štiri njegove člane.

Razpuščeno je bilo tudi mladinsko društvo »Kres« v Storjah pri Sežani. Tudi tu so bile zaplenjene poslovne knji-ge. Agenti so aretirali enega člana tega društva in ga odpeljali v Trst.

V Gorici fašisti iščejo poslanca Besednjaka ter mu pretijo s smrtjo. Dose-daj ga še niso našli.

Vsega naroda v Juljski Krajini se je polastilo strahotno razburjenje in strah pred fašistovskimi nasilstvi, ki jih napo-vedujejo. Baie pričnejo prihodnje dni z deportacijo narodnih mož v južne kraje Italije, odnosno v afriški kolonije. Po-vsod vlada nepopisen teror.

Iz skupščinskih odborov

Beograd, 11. novembra. p. Popoldne je bila seja skupščinske sekcije za razpravo o zakonu o odvratkih. Zakonski načrt je bil sprejet od člena 1. do 26. z nekaterimi ne-bistvenimi spremembami.

Zvečer je imel sejo plenum finančnega odbora, ki je pregledal poslovanje državne tiskarne. Pokazalo se je, da je državna ti-skarna aktivno podjetje, kar v ostalem ni umetnost, ker državna tiskarna ne plačuje davkov.

Dunav zonet poplavlja Vojvodino

Beograd, 11. novembra. r. Iz Vojvodino poročajo, da je Dunav prodrl 16.000 orav-ov zemlje, Pustara, Zlatna Greda, Potunjavje in Sokolovac so popolnoma poplavljeni. Po zadnjih poročilih sornorskoga hidrotehni-škega oddelka je voda prodrla do grabova-škega nasipa, kjer je bilo nadaljno prodra-nje ustavljeno. Aleksandrov dvorec ni po-plavljen, ker je voda prodrla samo do nasi-pa, zgornjega okoli dvorca. Človeških žr-tev ni.

V Italiji vlada fašistovski teror

Listi ne smejo ničesar poročati o številnih preiskavah, aretaci-jah, preganjanjih, plenitbah, požigih in o drugih fašistovskih strahotah. — Mussolini pravi, da ga čuva mistična sila. — Nje-gov vzgled je Julij Cezar, čigar kip ima vedno pred seboj.

Rim, 11. nov. o. Tiskovni urad minist-rskega predsednika sporoča, da je listom in agencijam strogo prepovedano poročati o aretacijah poslancev ter o zasedbah pro-storov opozicijskih strank.

Berlin, 11. novembra (be.) Politični po-čaj v Italiji je po zadnjih vesteh tak da je Mussoliniu neobitno potrebna vojaška podpora za obstanek njegove diktature.

Rim, 11. novembra. o. Uradna »Agenzia Stefania« pravi, da so bile v Italiji vse pro-tifašistovske politične stranke in sumljiva udruženja razpuščena. Pri gospodarskih or-ganizacijah se bodo sumljive uprave za-menjale z vladnimi komisari. V 33 pokra-jinah ni bilo varnostnih ukrepov v tem po-gledu, ker se tam že dalj časa ne pojavljajo znaki protifašistovskih strank. Med te po-krajine spadajo tudi Trst, Zader in Reka.

Kakor poroča »Tribuna« iz Firenze, je sienško sodišče z današnjim sklepom črta-lo iz seznama porot razprave proti Zani-boniju in drugim krivcem. Razprava, ki bi se mela vršiti dne 30. t. m. v Sieni spada kakor pravi »Tribuna«, v kompetenco no-vega posebnega sodišča, kakoršno predvi-đeva novi policijski zakon za zaščito faš-istovskega režima.

Berlin, 11. novembra s. »Vorwärts« po-roča od italijansko-švicarske meje: Sta-novanje novinarja Giaminija in tajnika zveze transportnih delavcev Sardellia ter kjarja Ferraria v Rimu so bila uničena. Direktor lista »Voce Repubblicana« prof. Schiapetti je težko ranjen. Po vsej Italiji je več sto slučajev plenitve in požigov. Šte-vilno ranjenecv znaša po dosedanjih vesteh več tisoč. Govori se o 5 do 6 tisoč aretiranih. V Bergamu je več članov katoliške ljudske stranke postalo žrtev nasilstev. Po-noči je bila uničena hiša katoliškega poslan-ca Cavacconija, katerega so pretepli. Hišo grofa Secco Suarda, enega izmed petih članov generalnega urada katoliške ljudske stranke, so oplenili. Njega samega so pre-tepli, da je napol mrtev. Nato so ga z re-volvri prisilili, da je podpisal izjavo, v kateri potrjuje, da so ga pretepli fašisti. V Vicenci je škof v cerkvi rabil nekoliko svarilne toda mile besede. Prisotni fašisti so ob vpitju zapustili katedralo. Škofa so

morali ščititi orožniki. Fašistovsko odpo-slanstvo je odpotovalo v Rim, da zahteva odstavitev škofa radi obrekovanja patriot-skih organizacij.

Rim, 11. novembra. d. Zakonski načrt o uvedbi smrtnih kazni, ki ga je sprejela zbor-nica, je sedaj pred senatom, ki ga vzame v pretes 16. t. m. Izključitev opozicio-nalnih poslancev iz zbornice smatrajo sploš-no za notranjo zadevo te zbornice. »Tribu-na« pravi, da noben člen zakonskega načrta o uvedbi smrtnih kazni ni bil naperjen proti inozemcem. To da so si izmislili zlasti ne-mški novinarji. Resnici na ljubo pa je treba ugotoviti, da je zakonski načrt smrtnih kaz-ni, kakršnega je svojčas prineslo vse ita-lijansko časopisje res govoril o inozemcih, tujcih (stranieri). Dotični člen 6. je potem pri glasovanju v zbornici res odpadel.

Rim, 11. novembra d. Mussolini je sprejel dopisnika agenture United Press in mu v razgovoru dejal, da namerava kmalu odpr-viti cenzuro. Potem je rekel, da se je de-mokracija obnesla doslej le v onih državah, kjer je vsega dovolj. Kjer pa živi narod v bedi in siromaštvu, je treba koncentrirati vse njegove energije. V takih deželah mo-ra biti organizacija naroda čim uspešnejša. Gledati je treba, da se produktivna spo-sobnost prebivalstva ne zmanjša.

Na vprašanje dopisnikovo, kaj je ob-čutil v trenutku atentata v Bologni, je od-govoril Mussolini: »Dečko je mislil krvavo resno. Ko sem slišal pok, sem takoj vedel da gre za vojno orodje, za pištolo tipa Ba-retti, ki jo rabijo v italijanski vojski. Uver-jen sem, da me čuva kak mistična sila pred morilci. Novinar je vprašal minist-rskega predsednika, ali misli morda, da ga ščiti kak angel-varuh. Mussolini se je na-smehnil, priklimal in rekel: »Morda. Ali jaz bom živel, dokler ne končam svoje naloge. Mi ponavljamo zgodovino rimskih cesarjev. Moj veliki vzgled je Julij Cezar. Njegove oporje je vedno pred menoj.«

Innsbruck, 11. novembra (be) Tirolski de-želni zbor je sprejel predlog, ki pozivlja zvezno vlado, naj prosi Drustvo narodov za pomoč proti italijanskemu nasilju na Južnem Tirolskem.

Aktualna zavest italijanske nevarnosti

Francija je dala Italiji razumeti, da je sita fašistovskih metod. Tudi Francija je koncentrirala svoje čete ob italijanski meji.

Pariz, 11. novembra d. »Oeuvre« pravi o komunikiju glede razgovora Brianda z ita-lijanskim poslanikom Avezzanoni: Ni dvo-ma, da je Briand v tem razgovoru napel ostre strune in dal Avezzanu jasno razume-ti, da Francija nikakor ne bo več gledati prekrižanih rok mahinacij italijanske polici-je in diplomacije. Počeni krog sodijo, da je bila posledica tega odločnega razgovora Brianda z Avezzanom ta, da je Mussolini svoj, za torej napovedani veliki govor od-godil do 16. t. m.

London, 11. novembra d. »Manchester Guardian« piše: Očividno stališče Franci-je do najnovejših dogodkov v zvezi z atenta-tom na Mussolinija je v tem, da pozdrav-lja fašistovska opravila in obljube in iz-terka tople želje po prijateljstvu med obe-ma latinskima sestrama. Za tem diplomati-skim duševnim mirom, ki ga je s politič-ne stališča vsekakor je pohvaliti, pa tiči aktualna zavest takozvane italijanske ne-varnosti. Ako smemo zaupati gotovim po-ročilom, je pariška vlada vendarle vzela fašistovske izbruhe togote proti Franciji.

Preiskava proti Garibaldiju zaključena

Garibaldijska afera pred francosko vlado. — Garibaldi bo najbrže izgnan. — Tudi njegov brat Santo kompromitiran. —

Pariz, 11. novembra. k. O Garibaldijski aferi zbrani dokumenti so bili danes a po-ročilom policije izročeni notranjemu mi-nistru Sarrautu, ki bo v ministrskem svetu poročal o tej zadevi in o katalonskem komplotu. Nato bo vlada sklenila, ali se bo uvedlo kazensko postopanje ali pa se bodo proti obtoženim osebam rabili le ad-ministrativni ukrepi. Izgleda, da bodo vsi udeleženci katalonske zarote izgnani Isto se bo najbrže dogodilo tudi Garibaldiju. Veliki kancelar častne legije bo oficijelno odzvel Garibaldiju svoječasno podeljeno odlikovanje ter ga črtal iz seznama častne legije.

Ravnatelj pariskega občinskega labora-torija je s svojim pomočnikom iz Perpignana zopet dospel v Pariz, ter je prinesel več bomb, ki so jih imeli zarotniki. Po dokumentu, ki so ga našli v Prats de Mol-le, so zarotniki imeli na razpolago približ-no tisoč bomb. Pri dosedanjih poizvedbah v departementu Roussillon, kjer je bila spravljenja municija in orožje zarotnikov, so našli dosedaj šele 400 bomb.

Pariz, 11. novembra. d. »Corriere degli Italiani«, glasilo italijanskih emigrantov, piše, da je tudi brat Ricciottija Garibaldi-ja, Santo, ki živi v Parizu kot stavebnik, pomagal italijanski policiji. List napovedu-je, da bo prinesel za te svoje trditve av-tentične dokaze. Bajje je odkrila preiskava proti Garibaldiju, da je tudi italijanski podkonzul v Nice zapleten v katalonsko zaroto in v afero Scivoli.

ki niso le brezpredmetni, ampak naravnost ispirirani, za tako resne, da je zbrala ob meji 4 ali 5 divizij med Montecarlom in Zenevo. Vsaka francoska vlada bi bila ve-sela, ako bi mogla napraviti konec takemu stanju. Fašistovske grožnje doslej niso vznemirjale javnega mnenja, vendar je to-mnenje sito vsled odkritja fašistovskih po-litijskih metod, ki so se uporabljale na francoskih tleh. Francozi zlasti zamerjajo Mussoliniju, da se primerja z Napoleonom.

List pravi na drugem mestu, da nimajo Italijanski mogotci pravice, jemati za svoj režim terorizma francosko revolucijo za vzgled. Francozi so takrat vsaj mogli reči, da koraka pol sveta proti Parizu in da je treba zato v resnici smatrati, da je naci-onalni režim ogrožen od znotraj in od zua-ri.

Pariz, 11. novembra s. Iz Ventimiglije poročajo, da je bil včeraj aretiran fašist Cavin, ki ga označuje Mussolini v svoji notji Brianda kot povzročitelja incidenta v Ventimigliji. Cavin je bil izročen italijanski policiji.

Proslava obletnice premirja

Pariz, 11. novembra. (pr.) Po vsej Fran-ciji se je danes proslavila osma obletnica podpisa premirja kot narodni praznik. Trg-vine, banke in bura so bile zaprte. Pred grobom neznane vojaka je bila vojaška parada, katere so se udeležili tudi veterani iz leta 1870.

London, 11. novembra. (pr.) Vsa Angli-ja je praznovala današnjo obletnico podpisa premirja pred osmimi leti. Ob grobu nezna-nega vojaka v Londonu so položili vence kralj, prestolonaslednik, vojvoda Yorkski, vlada, zastopniki dominijonov in drugi. Ob 11. dopoldne so po vsej Angliji prekinili dve minuti z delom. V cerkvah so bile slu-ževne službe božje. Organizirali so tudi evle-tni dan v prid invalidom, ki je vrgel okrog pol milijona funtov.

Danes justifikacija morilca Ledererja

Budimpešta, 11. novembra. (pr.) Honved-sko sodišče je objavilo, da je prošnja nad-poročnika Ledererja, ki je skupaj s svojo ženo umoril prekaševalca Koudelko, odbila. Lederer bo jutri ob 9. dopoldne obesen.

Radić zopet v Beogradu

Pravi, da bi on dal italijanskega poslanika Bodrera aretirati. — Vsekakor se ga mora zamenjati. — Ostre izjave o dalmatinskem agrarnem zakonu. — Nasprotnike zakona treba pometati iz radikalne stranke!

Beograd, 11. novembra. p. Danes dopoldne je prispel v Beograd Stjepan Radić, ki se je takoj podal v klub HSS, kjer se ves dan vršijo živahne konference. Ko je dospela vest o aretaciji poslanca Wilfana, so novinarji Radiću nanjo opozorili. Radić se je razburil ter se odrezal: **«Pa naj bo naš minister na svojem mestu ter takoj aretira gospoda Bodrera. Jaz bi to takoj storil.»**

Radićeva izjava se je seveda takoj raznesla in je naravno vzbudila kot izjava šefa vladine stranke veliko pozornost, pri vladni pa pravo zaprepaščenje.

Pozneje je Radić razlagal novinarjem svoje stališče napram Italiji. **«Govori se, da Italijani protestirajo radi moje govora v Ogulinu. Ako je temu res tako, potem se moramo pač spomniti, koliko barbarskih činov je izvršenih napram našim rojakom v Italiji. Ako smo tu pokazali mi avtodisciplino, potem nimajo niti oni pravice protestirati. Danes pa nisem rekel, naj notranji minister aretira Bodrera. Dejal sem, da bi ga jaz aretirati, toda jaz nisem minister, niti narodni zastopnik. Govoril sem torej le kot privatna oseba. Zato se to Bodrera ne tiče.»**

Na vprašanje novinarjev, se-li res dela na reviziji nettunskih konvencij, je odgovoril: **«Stvar je v teku, vršijo se pogajanja, jaz imam o tem svoje mišljenje.»**

Proračun predložen Narodni skupščini

Navidezno za 814 milijonov manjši nego letošnji. — Priznanje vlade, da za prihodnje leto z izenačenjem davkov sploh ne računa. — Skupščina je odobrila ukinitje stalnosti za železničarje.

Beograd, 11. novembra p. Na današnji seji Narodne skupščine je vladna večina izglasovala predlog zakona o spremembi čl. 205. zakona o državnih železničarjih, ki s tem ponovno izgubljuje stalnost za nadaljnja tri leta. Na dnevnem red zbornice je bila postavljena ratifikacija konvencije, sklenjene z Rumunijo o postopanju z obmejno imovino.

Danes je bil v skupščini razdeljen državni proračun za leto 1927/28 s finančnim zakonom. V fin. zakonu ostanejo vse določbe letošnjega fin. zakona glede obdavčenja, taks in trošarine, kar pomenja, da vlada za prihodnje fin. leto ne računa z novim zakonom o izenačenju davkov. Nikjer ni videti, da vlada resno želi olajšati davčna bremena. Le glede poplavljenec predvideva čl. 77. fin. zakona, da davčnem obvezancem, ki so hudo trpeli po letošnji povodnji, ki jim je vse uničila, ni treba plačati dohodarine z vsemi dokladami za leto 1925 in 1926. Ostanejo tudi določbe o znižanju draginskih doklad drž. nameščenjem, akoravno je vlada izjavila, da so le provizorične. V veljavni ostane nadalje čl. 171., s katerim se zviša državnim nameščenjem rok za doseg pokojnine od 10 na 15 let. Člen 178. urejuje, koliko dni so službe prosti državnim nameščenjem poindoliti ver pri raznih praznikih.

Budžet predvideva na rednih izdatkih Din 10.590.566.292, na rednih dohodkih pa 11.471.237.000. Na izrednih izdatkih se predvideva 1.099.433.707.81, na izrednih dohodkih pa 218.763.000. V primeri s tekočim proračunom znaša letošnji torej za 814 milijonov dinarjev manj. Novi proračun

Iz seje ministrskega sveta

Beograd, 11. novembra p. Nocoj od 18. do 21. je imel sejo ministrski svet. Minister dr. Srškić je predložil definitivno stilizacijo zakona o centralni upravi, kakor je odšel na dvor, kjer mu je kralj podpisal ukaz, s katerim se ta zakon predloži jutri Narodni skupščini. Minister financ je referiral o došli zlatnikih. Ni pa še določeno, ali in kako bodo spuščeni v promet. Odobreni so bili izdatki za tlakovanje Novega Sada in za fašade na novi stavbi ministrstva financ. Minister dr. Perić je predložil pravilnik za dnevne uradnike na potovanjih. Razpravljalo se je od odkupu ribolovne pravice na Dojranskem jezeru. Nadalje se je govorilo o zakonu za pobijanje špijonaže, ki ga je predložil minister Simonović. Minister dr. Krajač je predložil ministrskemu svetu zakon o merah in utežih, potem zakon o industrijskih obveznicah, zakon o kontroli izvoza in zakon o borzaj ter zakon o izvedbi vaorizacije.

Za otvoritev podružnic Državne hipotekarne banke v Zagrebu in Ljubljani

Beograd, 11. novembra. p. Poslanca SDS dr. Žerjav in dr. Budisavljević sta stavila na trgovskega ministra vprašanje, v katerem ugovarjaju, da Državna hipotekarna banka ne otvori podružnic v Zagrebu in Ljubljani, kakor je to storila v drugih večjih krajih. V področju Hrvatske in Slovenije doslej tudi še ni dodelila nobenih hipotekarnih posojil, čeprav je njena dolžnost, da dovoljuje posojila za kraje vse države. Upravni svet banke naj takoj stori korake za organiziranje teh podružnic, da morejo začeti delovati najkasneje s 1. aprilom 1927. Po členu 117. zakona o Državni hipotekarni banki smejo ustanove v novih oblastih, ki so pooblašene sprejemati državne vloge in hraniti denar državnih in drugih javnih skladov, popuščane in depozitne kapitalne, sprejemati ta denar le pet let odkar je bil zakon o Drž. hip. banki uveljavljen. Po preteku teh 5 let pa mora ves ta denar v Državni hipotekarni banko. Ta rok poteče z 31. marcem 1927. Ako se dotle ne ustanovi v Zagrebu in Ljubljani podružnici Državne hipotekarne banke, bodo morala vsa sodišča v Sloveniji in na Hrvatskem izročiti jim denar pošiljati centrali Hipotekarne banke v Beogradu.

Italijanska ekspanzija na Balkanu

Stari prijatelj balkanskih narodov Mr. James Hope, podpredsednik angl. spodnje zbornice, je, mudeč se v Zagrebu koncem oktobra, v novinarskem pogovoru naglašal absolutno potrebo, da se poglobijo ekonomski odnosi med Jugoslavijo in Anglijo. Občudoval je ogromen razvoj Zagreba in ga pripisoval veliki gospodarski moči države, ki je zdrava in bogata.

Njegov prihod v Jugoslavijo ni službeno politična misija, marveč si jo ogleduje čisto privajno. Svoje vtise pa bo seveda predložil gospodarskim faktorjem v Londonu. Preteklo mesec je številna delegacija angleških gospodarskih združenj potovala po Poljski in baltičkih državah. Jugoslavija ne sme biti pozabljena. Hope bo predlagal, da poseti slično angleško odposlanstvo tudi Jugoslavijo, da se prepriča, kako plodono zaposlenje bi dobil v njej angleški kapital.

Hopejeve izjave so živahno odmevale na italijanski strani. Po sestanku med Chamberlainom in Mussolinijem se je govorilo o italijansko-angleškem dogovoru, na podlagi katerega priznava Anglija Balkan za italijansko delovno polje ter prepusti Italiji svobodno roko v vseh balkanskih deželah. Mr. Hope pravi na to, da je tak sporazum zgolj novinarska iznajdba. Kako bi se moglo kaj takega dopustiti — je vzkliknil angleški politik — ko ima vendar Anglija močan gospodarski interes na Balkanu in gospodarski interesi se ne dajo ločiti od političnih.

Italijanski tisk si razlaga Hopejevo izjavo tako, da se hoče z njo oslabiti teza onih Jugoslovenov, ki vzdržujejo potrebo in korist jugoslovensko-italijanske sodelovanja. Prihaja mu zelo nepričljivo baš pred razpravo nettunskih konvencij, ki so izredne važnosti za odnose med Italijo in Jugoslavijo.

Clankar v bolonskem »Il Resto del Carlino« si pomaga iz zadrege takoj z zatrditvijo trgovskega ministra dr. Krajača, da se on ni nikdar protivil ratifikaciji teh konvencij. Krajač je radićevski poslanec. Iz njegovih besed je razvidno, da bo radićevska stranka glasovala za konvencije. Zahiteva samo pred ratifikacijo sprejetje agrarnih zakonov za Dalmacijo, da se tako odbijejo dozdavnji pogubni efekti, ki bi jih prinesel Dalmaciji nettunski dogovor.

Clankar sodi, da pojde sedaj vse gladko izpod rok in se ne ponovijo nevarnosti iz prošlega julija. Misli, da nasprotniki uvidevajo, da se nahaja Italija v velikem razmahu, da je polna delavnosti in poguma, da vpliva na mednarodno ravnotežje in da radi tega mala Jugoslavija na noben način ne more odbiti ponudnega sodelovanja. »Grenka je ta kroglica, ali treba jo je vžeti; pazimo, da bomo imeli oči dobro odprte!« Novinarji Romeu dopade tudi v nekem humorističnem listu vinjeta z Mussolinijem, ki obdaja z omrežjem Jugoslavijo. »Po zagospodovanju Albaniji in Rumuniji je prišla na vrsto Jugoslavija.«

S skrajno napetostjo čakajo Italijani na ratifikacijo nettunskih konvencij. Da bi se že skoraj izvršilo sprejetje — potem se otvorijo vrata italijanski ekspanziji v Jugoslavijo in ostale balkanske dežele! Nato se odbije s fašistovsko silo vsak poskus vmešavanja v balkansko življenje, naj pride s katerekoli strani. Italija bo znala krepko nastopiti in z nettunskimi konvencijami bo dokazovala, da gre njej primat na Balkanu. Ona hoče skrbeti za ureditev Balkana tako, da bo njej prav v gospodarskem in političnem pogledu, s katerim ima soglasje tudi ostala Evropa, kakor se ji bo dopovedovalo iz Rima.

Italijanski listi v sedanjih dneh zelo gostobesedno razpravljajo o velikem pomenu dosedanjega političnega udejstvovanja Italije na Balkanu.

Italijanska politika na Balkanu se vedno bori proti razmeram, ki tamonjše države nekako izključujejo iz evropskega življenja in tvorijo iz njih mrtvo težo, negativen faktor. Glavna direktiva italijanske zunanje politike po letu 1922 stremi po novem uveljavljanju Evrope. Abotnost, da se vrne Nemčiji v vojni izgubljena moč in sila, ne more privedi do prave evropske rekonstrukcije, marveč le uveljavljanje novega sveta, ki se je rodil iz vojne. Vse nove nacionalne države, ki so stopile na mesto Avstrije ter deloma Nemčije in Rusije, morajo dobiti v igri evropskih sil svoje mesto in svojo funkcijo in z vsvo svolo težo prispevati k stvaritvi novega ravnotežja.

Politiko mlade Evrope je Italija pogumno pričela, kajti med velesilami je bila ona na čelu mladih. Ta politika pa je zbužala presenečenja in nezaupanje. Ko je narodna vlada leta 1924 postavila »velikni kamen te politike« s tem, da je sklenila z Jugoslavijo prijateljsko pogodbo, sta šla strah in jeza po vsem Balkanu: Atene, Sofija in Budimpešta so vpile o izdajstvu, da se Italija veže v Beogradu v svrhu, da si pridobi gospodstvo na Balkanu. Kako se je izpremenila balkanska situacija in kako jasna je italijanska politika pred očmi vseh balkanskih dežel, dokazuje prihod bolgarskega zunanega ministra v Rim deset dni po zaključku italijansko-rumunске prijateljske pogodbe. Ko je bila sprejeta prijateljska pogodba z Jugoslavijo, so pričakovali v Sofiji, da srbska armada v zvezi z Italijo prekorači mejo in vdré na Bolgarsko. Deset dni po zaključitvi italijansko-rumunské pogodbe pa išče bolgarska vlada približanje k Rimu in potom Rima k Mali antanti.

Tako piše milanska »La Monarchia«, hoče dokazati, da zasleduje na Balkanu do brohotno politiko samo Italija. Po sodbi lista je položaj na Balkanu tak, da se na sprotstva ponstrujejo, vsak nov dogodek vzbudi strahove in nervoznost in tako grozi neprestano novi konflikti. Nezaupanje in osumjevanje prevzročajo odnose. Ki lahko podvržejo popolnemu marazmu balkansko življenje, da ne bodo mogoči sporazumi in sodelovanje, ki edini omogočajo svobodni razvoj vseh držav, velikih imperijalnih sil in malih nacionalnih združenj.

Kansko življenje, da ne bodo mogoči sporazumi in sodelovanje, ki edini omogočajo svobodni razvoj vseh držav, velikih imperijalnih sil in malih nacionalnih združenj.

O jugoslovenski nadvladi na Balkanu meni »La Monarchia«, da je to nekaj pretiranega in grotesknega. Kraljevina SHS ni mla izkušnja, prestiža, zrelosti in organizacije, ki edine tvorijo pravi temelj velike politike ekspanzije in gospodstva. Kulturni nivo balkanskih narodov je zelo nizek in rudimentalna izobrazba malega novega razreda polintelektualcev ne zadošča, da bi dobila Jugoslavija možnost in še manj pravico, postati moralni in politični vodnik napol izobraženih ljudstev, ki žive in se gibljejo po balkanskem nemirju.

Vsi defekti balkanskih narodov so tudi in predvsem defekti treh jugoslovenskih narodov. V njihovi politični mentaliteti obstoji kontrast v aspiracijah, labilnost v ravnotežjih, nenavadnost apetitov, neka nedolčnost, impulzivnost, vse to ne tvori sigurnih predpogojev za politično akcijo, pripravno za ravnotežje in mir na najbolj ognjenem sektorju Evrope.

Ako se presoja ta čvrstost in zrelost kake države po njenih zakonih, po polmovanju civilne in politične pravčnosti, po vzporedni pravici in dolžnosti državljanov, se mora ugotoviti najnižja stopnja socialne zvesti pri balkanskih narodih sploh in posebej pri Jugoslovenih, pri katerih so korupcija, politično banditstvo in libelizem čestokrat najnedostojnejše orodje političnega udejstvovanja.

Tak je torej Balkan in taka je Jugoslavija, v očeh lista »La Monarchia«. Italija je pozvana, da prinese na Balkan kulturno in vse, kar je z njo v zvezi. Navedena italijanska izjava kažejo v svetli luči, kako hoče Italija zagospodovati na Balkanu. Ako je v očitkih kaj bridke resnice, si jo moramo približje ogledati, premočriti in dvigniti se moramo kvisku! Fašistovska Italija seveda ni polikana dajati lekcije nikomur, ker sama sloni na golem nasilju in zatira svobodo in kulturo.

Treba pa, da »pazimo, da bomo imeli oči dobro odprte«.

Papež, fašizem in naši klerikalci

Na našo ugotovitev, da papež ne brani slovenske duhovščine pred fašistovskimi zločini in nasilji, odgovarja »Slovenec« s presenetljivo novico, da si je edino papež upal že opetovano javno obsoditi fašistovsko nasilje, ter vprašuje, kaj je v tem oziru storila jugoslovenska vlada tedaj, ko je bil v njej dr. Žerjav.

Z isto pravico bi seveda mi vprašali, kaj je storila naša vlada v tem oziru, ko je bil v njej dr. Korošec? Toda jugoslovenska vlada ni nobena sv. kurija in dr. Žerjav ni rimski papež, ki »nastavlja in odstavlja v Italiji katoliške duhovnike.«

»Slovenec« bi tudi bolje storil, ako bi se ne skliceval na to, da je papež letos polet v znak protesta proti fašistovskemu terorju prepovedal mednarodne tekme katoliških telovadnih organizacij v Rimu, ker so smatrali baš slovenski Orli ta protest za tako resen, da so tedaj klub vsemu sodnam s papežem »v znak protesta« potovali v Rim, in je tedaj »Slovenec« v svojih poročilih še hvallil fašiste, kako so Orle povsod prijazno in uslužno sprejemali.

»Slovenec« naj pove, kdo je odstavil škofa Karlina v Trstu, mnogoštevilne slovenske in hrvatske duhovnike v Italiji, kdo je pregnal iz goriške nadškofije slovenske frančiškane in kapucine, kdo je odpravil v istrskih krajih službo božjo v slavu ter namestil italijanske duhovnike, ki jezika domačega prebivalstva sploh ne razumejo. Vse to se je zgodilo s pristankom in dovoljenjem Sv. stolice, ki je uslužno izpolnjevala vse tajno izražene želje italijanskih fašistov.

Vatikan ni nikdar protestiral proti fašistovskim nasilstvom in Mussolinijevi diktaturi na tak način, da bi to čul ves kulturni svet, četudi je bil siguren, da bi se Mussolini ne upal dvigniti roke proti njemu, pač pa je dovolil svojim kardinalom, da so se pustili od italijanskega vojaštva in fašistovske milice sprejemati z vojaškimi častmi.

In vendar je Vatikan znal včasih prav ostro, nastopiti proti onim, ki so preganjali njegove služabnike. Proklet ter izobčil jih je iz cerkve in iz najnovejše dobe nam je znan slučaj v Mehiki, kjer je prepovedal tudi vsako izvrševanje službe božje, dasi so bili tam izgnani le prevratni inozemski duhovniki. V Italiji gre seveda samo za slovensko in hrvatsko duhovščino, samo za slovensko službo božjo, ki je bila rimski kuriji vedno trn v peti.

Mussolini je pregnal framazone, uvedel križ v šole in Vatikan upa, da se bodo izpolnile fašistovske obljube, po katerih naj bi se z zopetno uvedbo rimskega imperija povečala moč katoliške cerkve kot italijanske narodne cerkve. Za to ceno Vatikan tolerira fašistovska nasilja nad slovensko duhovščino v Italiji ter prvi ponižuje čestita Mussoliniju k srečnim rešitvam pred improviziranimi atentati, prireja zahvalne službe božje, dasi zgodovinski spor med Vatikanom in Kvtrinalom oficijelno še ni poravnal.

Naši rimski hlapič seveda nimajo toliko pogoja, da bi se zavzeli pri Vatikanu za svoje krvne brate, pač pa odobravajo njegovo nekrščansko politiko, ki v svojem italofilstvu ne štiti katoliških duhovnikov, ako so Slovani, in še podpira fašistovski režim. Res, pravi hlapič!

! HAREM !
— V LJUBJANI —

Kako je Vatikan ščeval na vojno

Na ugotovitev, da je bil Vatikan za vojno Avstrije zoper Srbijo, da je ščeval Franca Jožefa zoper »Jo, da je bil zoper združitev Jugoslovenov in kvečjemu za »katoliško«. Jugoslavijo pod habsburški žezlom ter končno, da je prav isto počela tudi SLS, ne ve »Slovenec« drugega odgovora, kakor da je ta ugotovitev nekaj tako brezupno glupega, da človeku kar pamet zastane. Da bo ljudem pri »Slovencu« še pamet zastala, naj navedemo, kaj je meseca avgusta l. 1914 govoril volakom ljubljanski škof, ki mu pravi rimski papež brat. Dejal je v svoji pridigi: »Možje! Klile Vas cesar, da z orožjem v roki branite Avstrijo, katoliško našo cesarsko rodovino zoper zaklete sovražnike samega Jezusa, pričujočega v zakramentu ljubezni Vam je li znano, od kdaj se naše cesarstvo, se presvetli vladar prav posebno sovražni, od kdaj so naporji zoper cesarstvo in cesarsko rodovino posebno brezobzirni in posebno divji postali? Od septembra l. 1912, od onega slavnega kongresa na cesarskem Dunaju, ko smo se s cesarsko hčo na čelu klanjali svojemu Jezusu, svojemu gospodu in Bogu. Zato v boj zoper sovražnike božje, zoper sovražnike katoliške Avstrije, zoper sovražnike katoliške habsburške hiše.« Ne smemo pozabiti, da se je ljubljanski škof malo prej vrnil s svojega potovanja po Italiji in v Lurd. Ah more »Slovenec« reči, da je škof dr. Jeglič navedene besede govoril proti volji in proti nameram Vatikana? Sv. stolica ni nikdar obsodila teh besed ljubljanskega škofa in upravičeno skiepamo, da je bil Vatikan istega mnenja kakor ljubljanski škof ter obratno. Mi si ne moremo misliti, da bi ljubljanski škof govoril, kar bi bilo proti volji Vatikana, in bržkone tudi »Slovenec« ne bo tega trdil. Če je kaj brezupno glupega, pri čemer človeku zastane pamet, potem so bile to navedene besede ljubljanskega škofa iz l. 1914, ki samo potrjujejo, da je bil Vatikan za vojno zoper Srbijo in da je ščeval Franca Jožefa zoper njo.

Za mirno likvidacijo Slavske banke

Rezultat konferenc v ministrstvu za trgovino

Beograd, 11. novembra p. Včeraj in danes so se vršila v ministrstvu trgovine in industrije posvetovanja o rešitvi krize v Slavske banke. Posvetovanji, so se udeležili zastopniki upravnega sveta, Landerbanke in TPD, največjih vlagateljev in državne nadzornovalne oblasti. Posvetovanja je otvoril minister dr. Krajač, katerega je pozneje zastopal njegov pomočnik dr. Kosid. Razpravljano je bila celokupna situacija zaveda ter je bila zlasti ugotovljena polna odgovornost večinske grupe Landerbanke in TPD, ki sta zadnji dve leti izključno samj vodili Slavske banke. Pomočnik ministra dr. Kosid je stavil zahtevo, da mora Landerbanka za pokritje izgub prispevati 20 milijonov, TPD 13 in pot milijona, člani upravnega sveta in nadzorstva pa naj bi garantirali svoto 10 milijonov. Malim in srednjim vlagateljem naj bi se izplačalo vse, velikim vlagateljem naj bi se enkrat zadovoljili z 80 odstotki, in bi se jim ostalih 20 odstotkov izplačalo v kolikor bi sredstva dopuščala.

Zvečer je bilo izdano polslužbeno sporočilo, ki ugotavlja, da je mirna likvidacija Slavske banke mogoča, ako prispevajo primerne vsote Landerbanka, TPD ter sedanj in bivši člani upravnega in nadzorstvenega sveta. Ti interesi se imajo izjaviti tekom petih dni. Ako bodo njihove izjave povoljne, ba banka skupaj s komisariji, ki so ji postavljeni za nadzorstvo, stopila v stik z vlagatelji, da se izvrši povolna likvidacija.

Udeležniki posvetovanja so se zvečer odpeljali. Jutri se vrši v Zagrebu seja upr. sveta Slavske banke.

Razpust madžarske zbornice

Budimpešta, 11. novembra. (pr.) Narodna skupščina bo dne 16. t. m. razpuščena. Nove volitve bodo med 6. in 18. decembrom. Da se prikupe volilec, pripravila finančni minister davno reformo, po kateri plačujejo poljedelci za 40 milijonov pengov manj davkov. Predloga pride šele v novi zbornici v razpravo.

Pogajanja za izročitev hrvatskih arhivov iz predpravnega časa Jugoslaviji so končana. Arhivi se izročé marca meseca. Jugoslavija se je obvezala, da vrne Madžarski nekatere dokumente, ki se nanašajo na Madžarsko.

Azijska liga narodov

Moskva, 11. novembra. (pr.) Komisar za zunanje stvari Čičerin se je danes sestel v Odesi s turškim zunanjim ministrom Tevfikom Ruždi begom, ki se je pripeljal Tefik »oklopno križarko «Hamidije». Čičerin namerava pregovoriti Turčijo, naj ne vstopi v »Ruštvo narodov«. Iz Odesa potuje Čičerin v Krim na odhiti.

Carigrad, 11. novembra. s. Sestanka med urškim zunanjim ministrom in Čičerinom v Odesi se bosta udeležila tudi perzijski delegat Timurtas in turški poslanik v Teheranu. Na tem sestanku se bodo nadaljevala posvetovanja o paktu med Rusijo, Turčijo, Perzijo in Afganistanom.

Iz Poljske

Variava, 11. novembra. (pr.) Zaradi bega vremena so odpade danes večnost povodom državnega praznika. Vršila se je vojaška parada. Socialno-demokratska stranka je sklenila zahtevati od parlamenta naj takoj ukine novi tiskovni zakon, ki onemaje svobodo tiskarstva. Monarhisti so začeli izdajati nov tednik. Državne železnice so povisale tovrstno za 10 %.

Variava, 11. novembra. s. Osrednji izvrševalni odbor socialdemokratske stranke je sklenil, da odpokliče iz kabineta svojega ministra Moraczewskega.

NAPREDNI AKADEMIKI!
Volite listo
DELOVNE OMLADINE B.

Naši kraji in ljudje

Dr. Josip Wilfan,
voditelj naših rojakov v Italiji, ki je bil
v sredo v Rimu aretiran.

Za neosvobodjene brate

Vsem bratom in sestram!

V solčni Gorici, ki jo danes zagrnja črni prapor brezpravnosti in zatiranja naših rojakov, je naša nacionalna kultura sovražno nasilje razrušila svete oltarje naše materinske besede in z brutalno silo, nevredno vsakega kulturnega naroda, oskrnilo poslednja ognjišča prosvetnega snovanja, nesrečne naše raje! S tem so naši bratje in naše sestre oplenjeni najprimitivnejših pravic, ki jim jih daje izvršeno dostojanstvo človeka do svobodnega uživanja plodov svoje duševnosti in svojega poštenega dela!

Zasužnjeni naši bratje in sestre morajo brez vsake oblastne zaščite in brez pravic do ugovora mirno gledati, kako ogenj in razdejanje ugonablja pridobitve naših prosvetiteljev, kulturnih delavcev in nacionalnih, nad vse nesebičnih mož. Vsi ti morejo dobiti v teh težkih dneh moralnih in fizičnih muk oporo in uteho le v naših najiskrenejših simpatijah in v našem, vsemu kulturnemu svetu razglašenem zagotovitvi, da bo v podvojeni meri z razlučeno močjo svete Pravice masčevano vse krivico in ogromno zlo, ki se s toliko besnostjo razliva nad duševno in materialno svojino tega dela našega naroda!

Vse brate in sestre v svobodi, kjer viharajo pomorne naše sokolske zastave, prejšnja duh svetne volje, ki se danes izpričuje v strogem in neprekinjenem izvrševanju sokolskih dolžnosti in ki vse tisoče naših pripravljaj in usposablja za delo osvobodjenja! Vse naše edince, naj bodo kakor posvečene delavnice, kjer se kujejo in brusijo meči, s katerimi ostrino bo poplačano strahotno nasilje in podlo izdajstvo, a ki jih zmagovite končno oplete lovor narodovega ponosa in mučeniške slave!

Zdravo!
V Ljubljani, dne 12. novembra 1926.
Starešinstvo Jugoslovanskega Sokolskega Saveza.

Proti uničevanju obrti!

Izmed vseh gospodarskih stanov je danes v najtežavnejšem položaju gotovo obrtništvo. Da je naša obrt v naravnost obupnem položaju, niso vzrok le povojne razdrapanje razmere, marveč v prejšnji meri tudi naša zavozena obrtna politika. Poleg poljedelca je v naši državi obrt najvažnejši produktivni gospodarski faktor. Zato bi morala država posvečati razvoju obrti več pozornosti in jo v vsakem oziru pospeševati, zlasti ker se v južnih krajih obrtniški življenjski razvoja in polagoma modernizira. Življenje pa nam kaže povsem drugo sliko. Ogromen uvoz obrtniških izdelkov, državne dobave, ki se v velikih množinah oddajajo inozemskim podjetjem, obrtna zakonodaja, ki bi se morala že davno prilagoditi novim razmeram in času — in še mnogo drugih važnih obrtniških vprašanj, to so stvari, ki bi jih morala država v svojem lastnem interesu vse drugače pretresati, kakor pa se to dogaja danes. Obrtniških interesov, niti v kolikor so za-

ščiteni z zakonom, ne varuje danes nihče; svojo dolžnost napravi, mnogokrat celo v preobilni meri, edinole davkarja.

V Sloveniji pa je v zadnjih letih postalo posebno pereče razmerje med obrtništvom in obrtnimi oblastmi. Obrtništvo je ogroženo, ko opaža, da mu v najtežavnejšem položaju nalaga država vedno hujša bremena, nasprotno pa mu sama s svojimi delavnici odjeda zaslužek. K temu so se v zadnjem času pridružili še razni humanitarni zavodi in vzgajališča, ki vzdržujejo obsežne obrtne delavnice; kot tretje zlo pa se vedno bolj ukoreninila in zaleda v obrt sušmarstvo. Skoro že ni več večje državne prometne panoge, ki ne bi imela svoje delavnice. Železnica, pošta itd. izvršuje v svojih delavnicah vse, kar rabi za promet in opremo, izvršuje sama tudi vsa popravila. Potem pa pridejo zavodi, ki drug za drugim odpirajo delavnice in vzgajajo napol izučen obrtniški paraščaj. Ti zavodi prevzemajo naročila in z lahkoto konkurirajo obrtniku, zlasti ker se vzdržujejo s podporami in ne plačujejo davkov. Sušmarstvo pa obrtne oblasti direktno tolerirajo in celo utemeljene ovadbe obrtniških organizacij ne dosežejo uspeha.

Večletne prošnje in zahteve obrtništva, naj se zaščiti obrt pred sušmarstvom, naj država s svojimi delavnicami ne odvzame obrtniku zadnjega koščka zaslužka, zahteva, da naj se v kaznilnicah ne izvršujejo obrtniška dela ter da naj razni zavodi ne posegajo v obrt in producirajo prekoštevilenega obrtnega paraščaja, so ostale zaman tako, da je prišlo obrtništvo do prepričanja, da oblastva ne ščiti obrti niti v okviru zakona, še manj pa, da bi kot poklicani organi pospeševali obrt in podpirali obrtništvo pri njegovem stremljenju za napredkom.

Zato se obrtništvo pripravljalo, da ostro nastopi proti neupravičenemu zapostavljanju njegovih pravic. Obrt v današnjem bednem stanju ne potrebuje dobrih teoretikov in izbornih juristov, ki mu tolmačijo zakon, temveč dobrih obrtnih politikov, ki ga bodo varovali, da ne bo postal predmet splošnega izkoriščanja.

Obrtniške organizacije so radi tega pred nekaj dnevi na tozadnem sestanku sklenile, da prirede dne 8. decembra v Ljubljani protestni shod vseh slovenskega obrtništva, da ukine država vse delavnice in najpotrebnejši, da se prepove zavodom izvrševanje obrti, ter da obrtna oblastva brezobzirno in ostro nastopijo proti sušmarjem.

Če bi pa tudi ta izraz ogorčenja in nezadovoljstva ostal brezuspešen, pa je obrtništvo sklenilo izvajati nadaljnje konsekvence in bo vodilo oster boj vse dotle, dokler se mu ne bo priznalo, kar mu gre.

Usmrtevec poštarja Nedica

V sredo jutraj je bil v Šabcu ustreljen na smrt obsojen bivišni poštni upravitelj v Bogatiču, Jovan Nedica, ki je pred meseci umoril in oropal svojega naslednika v službi.

Nedica je bil do zadnjega trenutka popolnoma hladnokrvn in zagotavljal, da je nedolžen. Ko so mu hoteli zavezati oči, je prosil, naj tega ne store, ker se ne boji smrti. Ko niso ugodili tej njegovi želji, je vzdihnil: »Niti ene želje mi niste izpolnili; vsaj to bi lahko. Vidi se, da nimate niti najmanjšega usmiljenja.« Dvanajst orožnikov se je postavilo nato v vrsto in namerilo so puške na obsojenca. Njihov poveljnik je potegnil sabljo iz nožnice in jo dvignil kvišku. Orožniki bi morali ustreliti, kadar bi poveljnik spustil sabljo. Toda Nedica je čisto nepričakovano, takoj ko je poveljnik potegnil sabljo iz nožnice in jo dvignil kvišku, sam zavpil: »Pali!«

Orožniki očitno niso bili na to pripravljeni. Iznenadeni so mehanično na povelje obsojenca ustrelili in prevrtno Nedicevo telo se je nagnilo. Ko je zdravnik ugotovil smrt, so tlelo pokopali zakopali, številni zbrani narod pa se je pod težkim utisom dogodka polagoma razšel.

Sokolski dobrotnik

Biograd na morju, 9. novembra

Med najplemenitejših in najidealnejših sokolske delavce v Dalmaciji je vsekakor šteti starešino Jugoslovanskega Sokola v Biogradu na morju, g. Ivana Pelicariča, ki je daroval tamkajšnjemu sokolskemu društvu svojo veliko hišo, ki ima v prizem-

lju 22 m dolgo in primerno široko dvorano, v prvem nadstropju pa prostore, ki so zelo primerni za razne kulturne svrhe. Sokolsko društvo v Biogradu na morju obstoja že od l. 1907. Spočetka je bilo jako delavno in je imelo tudi svojo godbo na pihala. Prišla pa je vojna in od takrat je društvo vedno bolj životarilo. Videč, da društvo radi pomanjkanja materialnih sredstev vedno bolj boleha, je poklonil Pelicarič svojo veliko hišo Sokolu, da si napravi v njej svoje gnezdo. Za slučaj razpada ali razpusta društva pa je določil, da postane poslopje last Jugoslovanskega Sokolskega Saveza v Ljubljani. G. Ivan Pelicarič je že 19 let starosta Sokola v Biogradu. Star je 72 let in je še vedno duševno in telesno popolnoma svež. Na njegovem domu se bo bliščal napis: »Sokolski dom Ivana Pelicariča«, ki bo še poznim rodovom pričal o njegovi sokolski idealnosti in požrtvovalnosti.

NAPREDNI AKADEMIKI! Volite listo DELOVNE OMLADINE B.

Zopet drzen roparski napad v zagrebški okolici

Ni se še pomirilo razburjenje radi groznega razbojniškega napada v Novoseku pri Zagrebu in že je bilo izvršeno v sredo zvečer novo predrzno razbojništvo.

Ob 9. zvečer se je peljal proti Sesvetim iz Zagreba seljak Anton Jagatič iz Perkovca, za njim pa njegov brat Ivan. Nekoliko za Maksimkom sta nenadoma skočila iz jarka dva človeka in ustavila prvi voz. Eden izmed napadalcev je imel v roki vilo, s katerimi je pričel udarjati po Jagatičevi glavi in rokah ter mu zlomil desno roko. Razbojnika sta obema Jagatičeva pobrala denar, ki sta imela pri sebi — 750 Din — in ju potem napadla dalje. Malo kasneje se je pripeljal mimo Luka Vrliak, sluga in kočijaž pri trgovcu Weinbergerju v Sesvetih. V vozu je imel blago, katero je nakupil v Zagrebu, v skupni vrednosti 8.000 Din. Nenadoma je zapazil, da drvi za njim neki voz. Čim se je ta ustavil, sta skočila raz njega dva človeka, ga napadla in preiskala. Ker nista našla pri njem nobenega denarja, sta mu vzela škafličico vžgalice in en dinar. Nato sta pobrala še vse blago na vozu in Vrliaka naglala. Kočijaž je seveda bežal, da je bilo veselje.

Pride:

HENNY PORTEN

Balkan-Film

„Rože z juga“

Kino „DVOR“

ANGELO FERRARI

Kino „Dvor“

Danes ob 4., pol 6., pol 8. in 9. uri.

Zmagoviti roman Zole:

„NANA“

Velefilm neobičajne razkošnosti in silaja v 9 velikih dejanjih. V glavni vlogi Katarina Hessling, Werner Krauss, Jean Angelo. Mladini neprimerno!

KINO „LJUBLJANSKI DVOR“ Telefon 730.

Pride Henny Porten.

Pride Rože z juga.

Kmalu pa se je pripeljal za njim še neki invalid, ki je izjavil, da sta tudi njega napadla dva razbojnika in hotela imeti denar, ki ga pa nista našla, ker ga je skrival v svojo pretezo.

Med prebivalstvom v zagrebški okolici vlada radi neprestano ponavljajočih se roparskih napadov veliko vznemirjenje.

Plazovje ogroža celo vas pri Pilštanju

Maribor, 11. novembra.

Iz Pilštana je prispelo včeraj sledeče vznemirjajoče poročilo:

Pri vasi Starj trg pri Pilštanju ogroža zemeljski plaz, ki se polagoma premika, deset stanovanjskih hiš. Prav tako je ogrožena tudi okrajna cesta Kozje-Lesično in jo bo najbrže v kratkem zasulo. Na nekem mestu je že raztrta. V opasnosti je tudi potok Blistrica, da mu plazovje zajeziti tok, kar bi povzročilo poplavo vasi Lesično in okolice.

Radi skrajne nevarnosti za človeška življenja so oblastva odredila deložacijsko stanovanj. Veliki župan g. dr. Pirkmajer se je takoj brzojavno obrnil na vojnega ministra in ga prosil za vojaško pomoč. Jutri odpotuje g. veliki župan s strokovnjaki osebno na lice mesta, da odredi vse potrebno za zaščito ogroženega prebivalstva.

Nesreča ali hudodelstvo?

V celjski javni bolnici je porodila v torek, dne 9. t. m. Terezija Peček, hčerka grobokopa v št. lju nezakonsko dete ženskega spola. V četrtek popoldne, so o priliki obiskovalci opazili, da je otrok mrtev. Na vprašanje, kako se je to zgodilo, je deklica odgovorila, da ni mislila, da bo tako hitro »china, ko ga je tiščala k sebi. Terezija ni popolnoma normalna in se sodi, da je storila to dejanje v zmedenosti.

Nenadna smrt na cesti

Ko je stal v sredo stražnik Pavel Miheč na vogalu Dalmatinove ulice v Ljubljani, je nepričakovano pristopil k nlemu neznan moški in se brez vsakih besedi nenadoma naslonil na njega. Stražnik je neznanca sprva pogledal nekam začuden, čim pa je videl njegov blede obraz, mu je bilo jasno, da je siromaku močno slabo. Prišel je neznanca pod pazduho ter ga odpeljal v vežo trgovine Zalta-Zilič, kjer se je onemogel zgrudil na tla — mrtev.

Stražnik je o tragičnem dogodku takoj obvestil policijskega zdravnika dr. Avramoviča, ki je konstatiral, da je nastopila smrt vsled srčne kapl. Nesrečnejši je bil 30-letni zidar Anton Remec, doma iz Vitovelj na Goriškem, uslužben sedaj pri stavbniku Živcu na Rimski cesti. Truplo so po ugotovitvi identitete prepravili s mrtvaškim vozom v mrtvašnico k sv. Krištofu.

Službene pogodbe in bolniško zavarovanje

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani razglasa, da je ugotovil, da nekateri delodajalci, posebno oni, pri katerih so delavci zaposleni krajši čas, kakor n. pr. pri sekanju lesa v gozdovih, nakladanju lesa itd., sklepajo s svojimi uslužbenci pogodbe, v katerih delavci pristajajo na to, da se jih ne zavaruje in da se s tem odpovejo vsem zakonitim dejstvom po zakonu o zavarovanju delavcev. Drugi delodajalci pa sklepajo z nameščenici pogodbe v tem smislu, da se zavežejo nuditi nameščenecem v slučaju obolenja nezmanjšano plačo za dobo najmanj 6 mesecev ter iz teh razlogov svoje nameščenice ne prijavijo v zavarovanje.

Ker predvideva § 7. zakona o zavarovanju delavcev zavarovalno neobveznost le za državne in javne nameščenice, katerim niti tekoni boleznimi vse prejemke državnih, občinskih ali kakor druga oblast, se delodajalci z enakimi pogodbami ne oprostijo od zavarovalne dolžnosti po § 10. ZZZ. Tudi jih vključiti takih pogodb za določeno vsoto kazenski in regresne posledice po zakonu o zavarovanju.

dovtipi so včasih preveč debeli itd., toda osebo je reš. Povheto in kapelnikom dr. Svaro se je potrudilo, da je storilo vse, kar zna in zmora. Aplavza je bilo mnogo in glavni solisti so prejeli šopke. Brez teorista pa se opereta ne bi smela uprizarjati.

Fr. G.

Savez Muzičars v Ljubljani priredi v soboto, 13. t. m. v veliki Unionski dvorani svoj prvi simfonični koncert v letošnji koncertni sezoni. Glavna točka sporeda je simfonija v d-duru, delo enega najznamenitejših ruskih kompozitorjev Balakireva. Poleg njega sta zastopana na koncertnem sporedu še Rihard Strauss in Honegger ter eden najboljših jugoslovanskih instrumentalnih kompozitorjev Krešimir Baranovič. K posameznim točkam sporeda se še povrne. Koncert izvaja orkester, ki šteje nad 50 godbenikov, med njimi bo 10 prvih violin. Orkester vodi operni kapelnik Anton Neffat. — Predprodaja vstopnic je tokrat deloma v Matični knjižnici, deloma v trafikah Sever v Selenburgovi ulici.

Bernhard Shaw dobil Noblovo nagrado Švedska akademija je včeraj priznala lasko Noblovo nagrado za literaturo angleškemu pisatelju Bernardu Shawu. O nagradi za literaturo za leto 1926. se bo odločilo šele prihodnje leto.

Zadnje operno delo skladatelj Viktorje Parme. Vdova pokojnega skladatelja Viktorje Parme je izročila upr. Narodnega gledališča v Ljubljani zadnje skladateljevo delo, tridejansko komično opero »Pavilina«.

vanju delavcev. Vse pogodbe med delodajalci in delojemalci, glasom katerih se bo delodajalec odtegniti zavarovalni dolžnosti svojih nameščenec, tudi z njih pristankom so po § 30. ZZZ nezakonite in zadene delodajalca, ki si z ene takto pogodbo, kazen po § 197. ZZZ do 5000 Din. Na drugi strani pa trpijo največje škodo oboleni oziroma ponesrečeni delavci takih podjetij, ker se morajo zdraviti na lastne stroške. Kadar se pa taki delavci prijavijo za dajate pri okrožnem uradu, jih jim okrožni urad tudi v nujnih slučajih ne more takoj priznati, ampak mora predvsem uvesti potrebne poizvedbe glede pravega dejanskega stanja, višine zaslužka itd.

Praksa je pokazala, da sklenitve takih pogodb ne ostanje dolgo tajne, ker urad prej ali slej zve zanje, bodisi potom odpuščenih delavcev ali ob priliki nezgod, obolenj in obratnih revizij. V interesu delodajalcev je tedaj, da se z nezakonitimi pogodbami ne izogibajo dolžnostim, ki jih jim nalaga zakon o zavarovanju delavcev.

Gospod Kutin in resnica, hčerka božja...

Maribor, 11. novembra.

Vadniški učitelj g. Tone Kutin je čutil potrebo, da je v svojem ljubljanskem ladjžurnalu napisal članek pod naslovom: »Odgovor g. dr. Plavca. Da bi ga ne bilo! Za kaj njegov članek dokazuje na eni strani njegov izredno slab spomin, na drugi strani pa je razgalil tisto znano mentaliteto, ki je razširjena v njegovih krogih. G. Kutin trdi, da je baje g. nadučitelj Musič v Hočah pisal pismo šele po shodu SDS v Dobrovcih. Ugotavljamo torej, da je bil sestanek SDS v Dobrovcih dne 25. aprila 1926, da na tem sestanku g. Musič niti ni odprl in da torej g. Kutin ni imel povoda za kako pismo ter mu ga tudi v resnici ni pisal. Res pa je, da mu je pisal pismo datirano z dnem 14. VII. 1925., ki se glasi sledeče:

Dragi Toni! Vkljub temu, da držiš »mužo« in mi na moje zadnje pismo niti odgovoril nisi, ko sem ti poročal, kar sem storil za Ljubana, te hočem vendar zaupno opozoriti na to, kako stoji akcije radi tvoje novega imenovanja. Zanesem se na tvoje moštvo, da ne poveš živi duši, kdo te je obvestil. Kakor veš, so se zadnja imenovanja izvršila po čl. 71. in celo pri onih, ki so v grupi II/1. ali II/2. le z ministrsko naredbo ne pa s kraljevim ukazom, kakor vevale čl. 26. uradnega zakona. (Kar je seveda izmišljeno. Op. ur.) Nova vlada pa je sprejela zahtevo našega oblastnega odbora NRS, da se morajo popraviti vse krivice — torej tudi Firmova — in bodo najbrže zadnja imenovanja razveljavljena. Dalje je znano tvoje zadnje politično pretegovanje za SDS in pa dejstvo, da so bila imenovanja baje predložena od tajništva SDS. Tako stoji stvar. Jaz bi ti svetoval, da se obrneš čimprej ustno — osebno ali vsaj pismeno na dr. Ravnika (Maistrova 17) in mu pojasniš: 1. Koliko let že služiš, kod so te potiskali, posebno povdari službovanje na Koroskem, 2) opiši kratko družinske razmere, 3) opraviči svoje zadnje politično delovanje s tem, da že nisi več vedel, kaj storiš, da po tolikih letih dobiš enkrat primerno mesto radi otrok, 4) obveži se, da če prideš v Hoče, ne ganeš več prsta za SDS in da ne boš v ničemer nasprotoval NRS. 5) Za slučaj, če radi principa ni mogoče, da dobiš Hoče, naj se ti prikskri drugo primerno mesto. (To točko lahko izpuščiš, če se ti zdi boljše.) To sem ti napisal kot rojak in kolega z mnenjem, da boš znal biti diskreten in spoznal, da nisem kak tvoj nasprotnik, kakor si morda misliš. Srčno pozdravlja vse Tone.

Objavljamo to pismo brez vsakega nadaljnjega komentarja in prepuščamo posredni in razsodni javnosti, da presodi, ali so taka pisma v stanu demoralizirati ali niso in da se vidi kako prav je imel posl. Pivko, ko je žigal moralni sistem gotovega dela slovenskih radikalov.

OBLEKE

lastnega izdelka Vam nudim

67

NAJČENEJE

Jos. Rojina, Ljubljana, Aleksandrova 3.

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Ljubljanska drama

Petek, 12: »Drugi breg«. C.
Sobota, 13: »Doktor Knock ali Triumf medicine«. B.
Nedelja, 14: »Slaba vest«. Izv.

Ljubljanska opera.

Petek, 12: »Tannhäuser«. D.
Sobota, 13: Simfonični koncert opernega orkestra v unionski dvorani.
Nedelja, 14: »Terezina«. Izv.

Mariborsko gledališče.

Petek, 12 ob 15: »Veronika Deseniška«. Dijaška predstava ob znižanih cenah.
Sobota, 13: »Bajka o volku«. B.
Nedelja, 14 ob 15: »Danes bomo tihi«. Ob znižanih cenah. Ob 20: »Veseli kmetiči«.

Sentjakovski gledališki oder

Sobota, 13: »Vozel«. Premijera. Ob 20.
Nedelja, 14: »Vozel«. Ob 20.

Sentjakovski gledališki oder vabi vse one gospe in gosodičje, ki so sodelovali pri Cankarjevih »Hapeli«, da se zanesljivo udeležijo sestanka v nedeljo 14. t. m. ob 11. dopoldne v gledališki dvorani.

Oskar Strauss: Terezina

Recept je star: prav malo duha, mnogo osladne sentimentalnosti in papirne pikanosti, še več debele bedarije, pri tipičnih idijotih in kokot, dva para ljubimcev, kup neverjetnih situacij, vse zavito v temko dramatično testo ter zalito z najredkejšo glasbeno omako, in opereta je gotova. Navidežno torej prav lahka naloga. Vendar znajo uporabljati ta recept z uspehom le dunajski, zlasti židovski kompozisti. In njih dela izvajajo s šarmom, eleganco, humorjem, z blestečo opremo ter z najlepšimi, najgracijoznejšimi pevskimi in pevci, z najboljšimi plesalci in plesalkami.

Tudi »Terezina« je sfabricirana po tem receptu. Dejanje kaže nemogočega Napoleona in nemogočega njegovega sestro Pavlino v impertinentno sramotnih situacijah, biva še koristna potujoče operne šmire postane grofica Lavalette in slavna operna diva, cesar Napoleon jo hoče imeti za par ur zabave, a blamiran jo izroči soprogi, ki ji je utekel po njegovi krivdi. Glasba prinaša reminiscence iz »Valčevega časa« in vseh možnih znanih, bog ve čigavih melodij od Joh. Straussa do Puccinija. Kar je novega, pa je nezanimivo in čisto naravnost dolgočasno. Nič močnega, nič originalnega, niti ne interesantnega.

Vendar stvar masam ugaja in je uga la svoji publiki tudi snovi Uprizorjena je prav čedno in se izvaja zadovoljivo. Marsikje sicer nedostaja šarma, elegancije, strumnosti, prevod proze je slab in neokusen,

dovtipi so včasih preveč debeli itd., toda osebo je reš. Povheto in kapelnikom dr. Svaro se je potrudilo, da je storilo vse, kar zna in zmora. Aplavza je bilo mnogo in glavni solisti so prejeli šopke. Brez teorista pa se opereta ne bi smela uprizarjati.

Fr. G.

Savez Muzičars v Ljubljani priredi v soboto, 13. t. m. v veliki Unionski dvorani svoj prvi simfonični koncert v letošnji koncertni sezoni. Glavna točka sporeda je simfonija v d-duru, delo enega najznamenitejših ruskih kompozitorjev Balakireva. Poleg njega sta zastopana na koncertnem sporedu še Rihard Strauss in Honegger ter eden najboljših jugoslovanskih instrumentalnih kompozitorjev Krešimir Baranovič. K posameznim točkam sporeda se še povrne. Koncert izvaja orkester, ki šteje nad 50 godbenikov, med njimi bo 10 prvih violin. Orkester vodi operni kapelnik Anton Neffat. — Predprodaja vstopnic je tokrat deloma v Matični knjižnici, deloma v trafikah Sever v Selenburgovi ulici.

Bernhard Shaw dobil Noblovo nagrado Švedska akademija je včeraj priznala lasko Noblovo nagrado za literaturo angleškemu pisatelju Bernardu Shawu. O nagradi za literaturo za leto 1926. se bo odločilo šele prihodnje leto.

Zadnje operno delo skladatelj Viktorje Parme. Vdova pokojnega skladatelja Viktorje Parme je izročila upr. Narodnega gledališča v Ljubljani zadnje skladateljevo delo, tridejansko komično opero »Pavilina«.

To delo je začel komponist V. Parma kratko pred svojo smrtjo in sredi neumornega dela ga je prehitela smrt. Na podlagi njegovih definitivnih osnutkov je potem instrumentalno drugo polovico II. dejanja in celo III. dejanje pokojnikov osebni prijatelj kapelnik gosp. Jovo Muhvič. Dejanje opere se vrši sredi preteklega stoletja v večji slovenski vasi ob nekdanji avstrijsko - laški meji v nedeljo popoldne in zvečer. Besedilo je napisal Vinko Rožanski.

»Narodna Eniklopedita«. Izšel je 14. zvezek. Obsega gradivo ob besede »Libertina« do »Morgan«. Tudi ta zvezek je pomanjkljiv, kakor vsi njegovi predhodniki. Kljub temu pa je delo prav dragoceno in bo dobro služilo zlasti inteligenci.

Dinko Simonović v esperantu. Novela Dinka Simonovića »Alkar« je izšla v esperantu pri Hirthu & Sohnu v Lipekem. Naklada prevoda znaša 200.000. Esperantisti so sprejeli prevod z velikim odobravanjem.

Sloveči poljski tenorist v Zagrebu. V kratkem priredi v Zagrebu koncert poljski tenorist Jan Klepura. Pred tedni je Klepura gostoval v ljubljanskem uspehom na Dunaju. Pravi, da je najboljši izmed vseh sodobnih tenoristov in da se močno bliža pokojnemu Carusu.

Zagrebačka filharmonija otvori svojo koncertno sezono 1926/27 sredi novembra. Njeno letošnje leto se bo vršilo v znamenju slovesne Beethovne smrti. Filharmonija ima na programu vseh devet simfonij nemrtnega genija.

Domače vesti

* **Avdičena g. Pribičevića.** Nj. Vel. kralj je sprejel včeraj v privatni avdienci g. Svetozarja Pribičevića in njegovo gospo soprogo, ki sta se vladarju zahvalila za njegovo pažnjo, ki jo je posvetil pokojni njuni hčerki Smilji povodom njene bolezni in užalošeni rodbini ob izgubi dragega otroka.

* **Iz »Vodnikovih družbe«.** Te dni bo razpošiljatev knjig »Vodnikovih družbe« končana. Od vseh strani prihajajo vodstvu poročila, da so člani s knjigami izredno zadovoljni in čitajo z največjim zanimanjem. Novih članov, ki bi radi imeli še letošnje knjige, se je toliko prijavilo, da ne bo moglo vsreči željam vseh, ker je knjižna zaloga premajhna. Knjige, ki ljudem ugajajo so torej najuspešnejše agitacijsko sredstvo za družbo. Ako nas vsi znaki ne varajo, bo prihodnje leto družba zbrala pod svojimi okriljem armado 20 do 25.000 članov! Kot ustanovnik je pristopil družbi g. dr. Beno Pehani, not. kandidat v Kranju. Posnemajte ga!

* **Vesti z dvora.** Kralj Aleksander je prejel v sredo v posebni avdienci grofa Josipa Bombellesa, kralj odpotuje v Opeko pri Varaždinu, kjer priredi grof Bombelles velik lov na fazane. Kraljica Marija je predvčerajšnjim odpotovala v Rumunijo, kjer ostane dalj časa.

* **Prihodnji treznostni kongres v Ljubljani.** Jugoslovanski Savez treznosti je v sporazumu s Savezom treznosti mladičev sklenil, da se bo vršil prihodnji treznostni kongres v Ljubljani.

* **Spomenik kralju Petru v Novi Gradiški.** V Novi Gradiški bo v kratkem dovršen spomenik kralju Petru Osvoboditelju. Spomenik, ki je s podstavkom vred visok nad pet metrov, je izdelal kipar Ivo Krčić. Stal bo na tamkajšnji »Promenadi«. Svečano odkritje spomenika bo dne 1. decembra.

* **Zdravniški tečaji na dunajski univerzi.** Avstrijskemu konzulatu v Ljubljani je poslala organizacija tečajev dunajske medicinske fakultete seznam zdravniških tečajev za študijsko leto 1926-27. Interesantno je seznam na vpogled pri konzulatu (Turjaški trg 4). Vsak udeleženec, tudi oni mednarodni nadaljevalni tečajev medicinske fakultete, prejme legitimacijo, izdano od dekana medicinske fakultete na Dunaju, s katero more na podlagi veljavnega potnega lista kolikorkrat hoče prekorčiti avstrijsko mejo vseh čas študijskega leta brez vizuma.

* **Izpremembe v veterinarski službi.** Veterinar Filip Kulterer pri okrajnem glavarstvu v Kočevju je po službeni potrebi premeščen k okrajnemu glavarstvu v Celju z uradnim sedežem v Braslovcah.

* **Inspekcija zdravstvenih zavodov v Sloveniji.** Pomočnik ministra za narodno zdravje g. dr. Ivetič, ki je v zadnjem času inspiriral sanitetne zavode v Sloveniji, si je ogledal tudi graščino v St. Pavlu v Savinjski dolini, da prouči projekt eventualne nastanitve umobolnice za mariborsko oblast, ker je ljubljanska bolnica za duševne bolne prenatrpana.

* **Posčne znamke z doplačilom.** Ministrstvo pošte in brzojav je sklenilo, da poštne znamke z doplačilom v korist poplavljenjem, ki so prišle v promet dne 1. nov. ostanjejo v veljavi samo do konca tekočega meseca, s 1. decembrom pa se vzamejo iz prometa.

* **Za stalnost železničarjev.** Sam. dem. poslanec Večeslav Vilderj, ki se je v Narodni skupščini z vso vnemo zavzel za interese železniških uradnikov in nameščenec, so poslali varaždinski železniški uradniki in nameščenici, brzojavko naslednje vsebine: »Velesposlovanemu gospodu Večeslavu Vilderju, nar. poslancu v Beogradu, Borcu za železničarske pravice kličemo spodaj podpisani: Živio nar. poslanec g. Vilder in SDS«. Sledi 56 podpisov. To brzojavko so poslali posl. Vilderju vsi železniški uradniki in nameščenici iz Varaždina in okolice, četudi niso organizirani člani SDS.

* **Obrtno društvo na Jesenicah** je priredilo v nedeljo 7. t. m. zabavni večer, ki je jako lepo uspel. Ob tej priliki je izročilo društvo svojemu predsedniku g. Ivanu Golobu krasen šopek domačih cvetic in zahvala za njegovo požrtvovalno in nesebično 6 letno delovanje. Obenem mu je izreklo častitke k odlikovanju, ki ga je prejel na mednarodni razstavi v Rimu. Društvo se pod vodstvom ažičnega predsednika g. Goloba jako lepo razvija in je pokazalo svoj vpliv in ugled tudi pri zadnjih zborniških volitvah.

* **Smrt ustanovitelja hrvatske stenografije.** V Mostarju je umrl v sredo ustanovitelj hrvatske stenografije, prof. Leon Jamnicki. Pokojnik je izdal večje število stenografskih učnih knjig.

* **Domača parobrodna linija za južno Ameriko.** Atlantska plovidba g. Račiča in Jugoslovanska preokooceanska plovidba g. Petrinovića & Baburica sta predložili ministrstvu za trgovino in industrijo ponudbo za ustanovitev direktne transoceanske parobrodne proge za osební in tovarni promet med našimi pristanišči in južno Ameriko. Kakor javljajo iz Beograda, je ta ponudba izmed vseh najpovoljnejša.

* **Prispevke za poplavljenec** nabirajo poleg mestnega magistrata, srežniki poglavarjev in krajevnih odborov odnosno poverjenikov Rdečega križa tudi razne dobrodelne organizacije, posebni v to svrhu sestavljeni odbori, redakcije in upravnivša časopisov in društva ter nabrane vsoale ali dohodke svojih prireditelj v prid poplavljenecv nakazujejo in razdeljujejo sami po svojih uvidevnosti ali po želji posameznih darovalcev. Z iskrenim odobravanjem je treba pozdraviti vsako tako uspešno namero, ki ima za cilj podpiranje bednih žrtv poplave. G. veliki župan smatra pa za svojo dolžnost, da obrača svojo pažnjo kar mogoče enakomernemu razdeljevanju nabranih prispevkov, ne glede na to, ali jih razdeljuje

Rdeči križ ali izvirajo iz posebnih darov in zbirk. Razlog za to pažnjo ni morebitna nameravana kontrola uporabe od raznih od borov in korporacij nabranih podpor, marveč potreba, da bodo deležni narodove radodarnosti in državne pomoči v enaki meri vsi prizadeti kraji. Ako naklonijo mnogi dobrotniki večje vsote isti občini, je razumljivo, da so s tem zmanjšali vsaj deloma skrb Rdečega križa in države za dotične poplavljenec da bo mogoče nujno pomoč, ki itak ne bo mogla zadostiti za vse ogromne potrebe, obrniti v prid drugim prizadetim krajem. Zato se prosijo vsi, ki zbirajo prispevke, da sporočijo v 8 dneh, koliko vsoto so nabrali za poplavljenec in komu so bile iz teh zbirk podeljene podpore. V bodoče naj se pošiljajo tozadevna poročila mesečno.

* **JAD »Triglav« v Ljubljani.** Na izrednem občnem zboru dne 9. t. m. izvoljeni odbor se je konstituiral sledeče: predsednik Tajnik Joža, tehnik; podpredsednik Kuncelj Dušan, medicinec; tajnik I. Rus, Marjan, phil.; tajnik II. Pogruje Stane, med.; blaginjak Bajželj Fran, tehn.; arhivar Prosen Ciril, tur.; knjižničar Čuperla Milko, tur.; gospodar Maister Borut, tehn.; revizorja: Kuhančič Boris, tehn. in Štanc Milan, tur.

* **Planinskega Vestnika šte. 11.** ima to-le vsebino: Darinka »Iz Koroske preko Štajerske na Krajsko«, Mira Marko »Severoahodna stena Prislojnika«, dr. Fr. Ogrin: »Vti si s ture Kravace-Greben-Grintavec« P. K. naver »Prvi vstop na Matterhorn«. — Obzor in društvene vesti: Kongres Asociacije slovenskih planinskih društev. — Pravičnik za zimsko uporabo koč in zavetišč SPD. Nove poti na Prislojnik. Priloga je slika Ponce iz Planice po zimi.

Double blago

zajamčeno angleškega izvora, s krasno podlogo, je uvozila in oddaja vsako množino najceneje tvrdka DRAGO SCHWAB, Ljubljana.

* **Nov ročni zemljevid ljubljanske in mariborske oblasti** in obmejne slovenskega ozemlja v merilu 1:65.000 risal Slavoj Dimnik, tisk in litografija Mariborske tiskarne, je izšel te dni v založbi društva Učiteljski dom v Mariboru. Zemljevid nam prikazuje celotno slovensko ozemlje v osmerobarvni plastični osenjava, je prvi v tej maniri izvršeni ročni zemljevid naše slovenske domovine, brezdomno najboljši zemljevid te vrste in je lopo uspešno delo priznanega slovenskega kartografa in tehničnega izvršitelja domačega podjetja. Ta zemljevid je potreben ne samo kot učni pripomoček za pouk domoznastva na vseh šolah ampak tudi vsakemu Slovencu, da se seznani s svojo domovino. Zemljevid obsega ozemlje na zapadu od Tilenata do skrajne vzhodne točke. Medijurja, na severu od St. Gottharda do najjužnejše naše točke otoka Krka ter ima tudi še označeno poleg pravilne državne meje in oblastnih meja, tudi slovensko narodnostno mejo izven naše kraljevine, kar je na tej karti prvič zaznamovano in zelo poučno. Zemljevid se dobi v vseh knjižarnah in stane v podrobnosti prodaj 8 Din komad.

* **Ne nasedajte goljufom!** Pod naslovom Arome Company Paris ponujajo po naši državi »sredstva za aromatiziranje tobaka«. Zastopnikom te družbe se obljubila dobra plača in provizija od prodaje. Treba jim je pa za to izpolniti obrazec, ki je reklamiralo in ga poslati obenem s 60 Din za eno steklenico tega sredstva zgoraj označenim tvrdki v Pariz. Na intervencijo našega poslanstva v Parizu se je ugotovilo, da je francoskim oblastvom ta tvrdka popolnoma neznana, ulica pa, ki se v reklamiralo navaja, sploh ne obstoja. Zaradi tega se sumi, da gre za navadno goljufijo, pred katero se običnostno svari, ker so ji že nekateri nasledili.

* **Zrele jagode sredi novembra.** V naravi opažamo letos vsakovrstne čudne pojave. Tako nam je iz Račevja pri Mariboru poslala g. Zinka Faleševa izredno veliko zrelo jagodo iz svojega vrta. Lepe zrele jagode sredi novembra so gotovo izredna prikazen.

* **Dve razsodbi po tiskovnem zakonu.** V Beogradu sta bili predvčerajšnjim izrečeni dve razsodbi na podlagi tiskovnega zakona. Urednik tamkajšnjih »Novosti« dr. Otokar Keršovani je bil zaradi nekega članka obsojen na mesec dni zaporu in 3000 dinarjev globe, ker je članek baje vseboval razgaljenje beograjskega davčnega urada. Urednik »Organizovanega Radnika« prof. M. To dorov pa je bil zaradi razgaljenja vlade in ministra vnanih zadev obsojen na tri mesece zaporu in 2000 Din globe.

* **Poskušaj samomor Francozinje v Beogradu.** V nekem beograjskem hotelu se je predvčerajšnjim nevarno obstrčila 40 let stara Francozinja Jeanette Pichon, ki je šle pred par dnevi prispela iz Grške v Beograd. Kroglja ji je poleg srca prodrla v prsi. Prepeljana je bila v bolnico, kjer je zopet prišla k zavesti, vendar ni hotela povedati vzroka svojega obupnega čina.

* **Tragična smrt dveh volakov.** Kakor smo svojedobno poročali, je meseca septembra v zagrebški okolici vinčar Rabusovec posesti Mirko Hrlić ustrelil s puško dva vo jaka, ki sta zobala grozdje v Rabusovem vinogradu. Prof. Hrlić se je predvčerajšnjim vršila pred zagrebškim sodnim stolom kazenska obravnava. Mirko Hrlić je bil po kratki obravnavi spoznan krivim prestopka proti varnosti življenja ter je bil obsojen na štiri mesece strogega zaporu.

* **Železnika nezdoda.** Železniki čuvaj v Gornjem Stenčevu Josip Brezović je prišel v sredo na shod župljanov v Stenčevu, na katerem se je sklepalo o prestopu v starokatoliško cerkev. Po zaključku shoda je

Znatno znižane cene

za BSA motocikle in bicikle
do 31. decembra 1926
nudi

JUGO-AVTO, LJUBLJANA
Dunajska c. 36, telefon 236.

Izrabite ugodne priliko!

Brezovič ostal do desetih v tamkajšnji gostilni ter se potem »dobre volje« napotil domov. Hodil je po železniškem tiru. Mož je v planosti prišel pod vlak. Stroj ga je s strahovitim sunkom vrgel na stran. Našli so ga drugo jutro mrtvega ob železniški progi.

* **Velika poveljen na Sušaku.** V sled trajnega deževja v zadnjih dneh je reka Rječina silna narasla ter je predvčerajšnjim dosegla 3 m nad normalo. Most med Sušakom in Reko je pod vodo. Kleti in nižje ležeči lokali so polni vode. Ognjeogasi so zaposleni pri črpanju vode. Promet z Reko je mogoče le preko »Lazarusa«.

* **Borba s tihotapci iz Italije.** Z otoka Peljesca javljajo, da so naši finančni stražniki blizu Podubaca zaplenili ladjo otovnjeno s špiritom in sladkorjem, ki je prispela z italijanskega otoka Lastovo. Tudi na otoku Korčuli je bilo zaplenjeno 15 sodčkov špirta, ki je bil uhitotapljen iz Italije. Tihotapci so utekli.

* **Igra z zarjavelim revolverjem.** V selu Mečivoda v Bosni se je te dni pripetila nesreča, ki je zahtevala kot žrtev življenje trinaestletnega dečka. Sin Avdo posestnika Mehe Omaša se je igral s 14letnim Bido Belčim. Vzela sta zarjaveli revolver, ki je visel na zidu in poskušala streljati. Le z uporabo je Bido sprožil petelina in naboj je mladega Meho zadell v trebuh. Avdo je v težkih mukah kmalu nato izdihnil.

* **Koliko je židov v naši državi.** V vsej naši državi živi po statističnih podatkih 73.267 židov in sicer: v Sloveniji 1038, v Hrvaški in Slavoniji 21.810, v Vojvodini 21.349, v Bosni in Hercegovini 13.701, v Srbiji 7800, v Južni Srbiji 6218, v Medunju 921, v Dalmaciji 412 in v Crni gori 17. Največ židov živi v Zagrebu, nad 12.000, v Beogradu 9250, v Sarajevu 8300.

* **Dinamit v roki eksploziral.** Iz Šibenika poročajo: Ante Minić si je nabavil eksploziv da bi z njim ubil ribe. Vse je šlo v redu. Prošil četrtke pa mu je dinamit eksploziral v roki ter Minića težko poškodoval. Prepeljal so ga v bolnico, kjer so mu odrezali desno roko. Državno pravdnstvo je uvedlo preiskavo proti Miniću in njegovim tovaršem.

* **Učenci in učence osnovne šole v Mavčah** so podarili 200 Din slepm šolarjem v Kočevju. Najlepša hvala.

* **Odmetnik Radojčić pod ključem.** Kakor poročajo s Cetinja, je bil odmetnik Blagoje Radojčić, ki je pobegnil iz tamkajšnje bolnice ulet v Reki Crnojevičev. Radojčić je stražarju otel puško in oborožen pobegnil. Ker pa je imel samo bolniško obleko, je vlomil v hišo seljaka Dušana Jovičiča z namenom, da si eventualno s silo pribavi obleko. Ko je Jovičič odprl vrata, ga je Radojčić ramil z bajonetom. Vključ temu pa se je seljaku posrečilo vzeti odmetniku puško ter ga izročiti orožnikom.

* **Zasledovan lopov.** Varnostne oblasti zasledujejo 28 letnega bivšega bolniškega strežnika Antona Šuligoja iz Lokev pri Gorici radi suma polizkušenega zavratnega umora. Šuligoj je že znana »firma«, ki ima na vesti razne grehe ter je imel že večkrat opravka s sodiščem. Mož je izredno nevaren pustolovec.

HAREM

njena krasota in tajstvenost
so izvanredno prikazane v naj
novejšem francoskem filmu

HAREM

V glavni vlogi najlepša
žena Francoske, kr. sna

Huguette Duflos

Jutri! Jutri! Jutri! Jutri!

Iz Ljubljane

* **Sv. Martin, prerok snega.** Da solnce na dan sv. Martina, ki smo ga včeraj go dovali, primese v treh dneh sneg, je po vremenskih izkušnjah našega naroda neovrgljivo pravilo. Martina voja gos bi potemtakem imela biti že bela. Ker je nastopilo čez noč prav hladno vreme, lahko obdrži prav sv. Martin, ker gospod Artur na univerzi s svojimi starimi obrabljenimi aparati res ne more več napraviti pametnega vremena.

* **IV. ciklus predavanj umetnostno-zgodovinskega društva.** Prvo predavanje bo danes ob 18. uri v univerzitetni zbornici. Predava mrgr. V. Steska: Cerkevna oprema. Vstopnice pri blaginji.

* **Socijalna zadruga opozarja svoje člane,** da se vrši noč (petek) ob 20.15 uri debatni večer o netunskih konvencijah in sicer v prostorih kulturnega odseka delav. zbornice, Gradišče. Kdor ni prejel vabila, naj mu bo to v vednost. Prosimo polne in točne udeležbe.

* **Umrla je po kratki bolezni** g. Anka Lovšin, roj. Rožanc. Pogreb se vrši danes dne 12. t. m. ob pol 13. uri iz bolnice k Sv. Križu. Naše sožalje!

* **Pevsko društvo »Slavec«** priredi 13. novembra zvečer pri Mikliču v Kolodvorski ulici Martinov večer s petjem, godbo, plesom itd. Vsi prijatelji petja in zabave vabljani.

Danes komedija, smeh brez konca in kraja

Dunajska srca ali Družina Schimek

Vsi Olga Cehova, Ksenija Desni, Margareta Kupfer, Lidija Potehua, Wilhelm Decker, Herman Picha, Ernest Rückert, Livio Savanelli srbce za bučen smeh

Predstave ob 4., pol 6., pol 8. in 9. uri.

Kino Ideal

* **Preporodaš.** V soboto, dne 13. t. m. ob 5.30 pop. bo v areni Narodnega doma predavanje o temi »Stara Ljubljana«. Predava g. Potočnik. Udeležite se predavanja polnoštevno in bodite točni. — Odbor.

* **Članski sestanek »Edinosti«** Ljubljana se vrši danes ob 20. uri. Pri sestanku predava g. prof. Dolžan o Predpotopnih živilih. Sestanek obvezen. — Odbor.

* **Ljubljanska »Edinost«** priredi »Martinov večer« v soboto 13. t. m. ob 2. uri v salonu restavracije pri »Lexus«. Spored: Veseloligra, Martinova gos, prosta zabava s šaljivo pošto in plesom. — Odbor.

* **Sveže medicinske ribe** ogle dospelo. Lekarna Mr. Bahovec, Ljubljana »Zvezda« (Kongresni trg 12) 1340

* **Društvo za zgradbo Sokolskega doma na Viču** priredi v nedeljo dne 14. t. m. »Martinov večer«. Spored: Veseloligra, Martinova gos, kvartet, kuplet, prosta zabava in ples. Vstopnina prostovoljna.

* **Pretep v gostilni.** V neki gostilni v Zg. Šiški je nastal v sredo ponoči nakrat med gosti pretep, čeravno ni bilo tehtnega vzroka. Delavec Jaro Jože ni vedel, kako bi nagajal omizju, kjer je sedel delavec Jože Bizjak. Šel je in pričel na njegovi mizi prevračati kozarce. Bizjak Jarčevega početi ni trpel zato ga je pograbil in ga nesel pred hišo. To pa je jezilo delavca Janeza Smuka, da se je dvignil in počel vračajočega se Bizjaka s politersko steklenico po glavi s tako silo, da se je razletela. Tedaj so pričeli frčati kozarci vse navzkriž ter je red napravil šele stražnik. Delavci so si krvave glave prali v gostilni, vest pa si bodo pred sodiščem.

* **Okraden delavec.** Delavcu Ivanu Grosu je v sredo popoldne v mestni klavnici odnesel uzmovič 200 Din vreden suknič. Tat je očitno mislil, da dobi v sukničju tudi denar, a se je zmotil.

* **Avtomobil, ki pobija šipe.** V sredo popoldne je pridrel po Sv. Petra cesti neznan avtomobil, ki je vrgel izpod koleva v okno Marije Brunerjeve stanujoče v hiši št. 58 vliki kamen. Kamen je ubil v oknu dve šipi ter trpi Brunerjeva vsled tega okrog 170 Din škode.

* **Nesreča s patrono.** Mizarški pomočnik Adolf Čepon, stanujoč v Ulici na Grad št. 5, se je v sredo popoldne igral v spalni sobi s patrono in ravnal pri tem tako neprevidno, da mu je vžigalica kapica v roki eksploziral. Posledica eksplozije je bila da mu je odrgalo na desni roki palec in ka zolec, ranjen pa je bil tudi na obrazu. Čepon je moral v bolnico. Kakor je izpovedala soproga ponesrečenca, je ta že pred nekaj meseci prinesel od nekega dva patrono. Slučajno je žena našla tudi drugo patrono, ki jo je v razburjenosti vrgla k sreči v nezakurjen štedilnik, kjer jo je našel stražnik ter jo zaplenil.

* **Policijske vesti.** Od srede na četrtke so bili prijavljeni policijski sledeči slučaj: 1 tatvina, 1 goljufija, 1 pretep, 3 prestopki kaljenja nočnega miru, 1 prestopke nedostojnega vedenja, 3 prestopki paslega kontumaca, 1 nezgoda, 1 prestopke žaljenja straže, 1 prestopke prekoračenja policijske ure in 11 prestopkov cestnega policijskega reda. Aretacije so bile izvršene 4 in sicer: 1 radi razgrajanja in nevarne grožnje, 1 radi izgreda, 1 radi pretepanja žene in kaljenja nočnega miru in 1 radi splošnega suma.

Iz Maribora

* **Družabni večer SDS 15. novembra.** V ponedeljek 15. novembra 1926 ob 20. uri priredi mariborske organizacije SDS v dvorani g. Kosiča (Vetrinski dvor) članski družabni večer. Na dnevnem redu je predavanje g. prof. dr. Maksa Kovačiča: Biskup Strossmayer in njegova jugoslovanska ideologija. Sodeluje tamburaški zbor Izobraževalnega društva napredne trgov. in obrtne mladine. Vse pristaje in člane njihovih rodbin vabi k obilni udeležbi srečni odbor SDS v Mariboru.

* **Naročnikom našega lista** v Studencih pri Mariboru. Nedejsko notico pod tem naslovom pojasnjamo v toliko, da nikakor nismo hoteli žaliti ali očitati poštni upravi v Studencih da dostavlja »Jutro« netočno na dom, temveč smo hoteli je povdariti razliko med dostavljanjem lista po pošti ali pa po raznašalcu in dom. V čem obstoja ta razlika, smo že v nedejski notici povdarjali in je ne bomo več ponavljali. Apelinamo pa na naše naročnike v Studencih poznovno, da se prilgase ustmeno ali pismeno v naši upravi, ako reflektirajo na dostavljanje »Jutra« na dom po raznašalcu.

* **Rodni občni zbor dramatičnega društva v Mariboru** se bo vršil z običajnim dnevnim redom danes v petek ob 20. v Narodnem domu.

* **Kako so nekaj oporilali.** O kirurgiji predava danes ob 20. v ljudski univerzi primarij g. dr. Miklo Černič. Predavanje bo dom spremljale mnoge zanimive slike iz operacij.

* **Pozni cvetovi.** Včeraj smo dobili od našega naročnika g. Maksa Ivačiča iz Studencev pri Mariboru šopek jablanjeve cveče. G. Ivačič ima na vrtu jablan, ki je te dni malone vsa v cvetju.

* **Krasne novosti pri ljudski knjižnici.** Včeraj je prešla Ljudska knjižnica iz veza ve 178 novih knjig slovenskih, srbo-hrvatskih, nemških in drugojezičnih. Knjige se vse krasno vezane, med njimi samo prvovrstna literarna dela, ki bodo čitateljem že od nedelje naprej na razpolago. Prihodnji

teden prispe še nova večja zbirka knjižnice, ki je bila nedavno ugodno kupljena. Vodstvo pa ima v načrtu še daljni nakup, tako da bo knjižnica za zimsko sezono na novo kompletirana in nudila vsakomur dovolj izbire.

* **H koncertu Joan Manén.** Sloviti goslač Manén je tudi sam kompozitor. Med drugim je komponiral tudi dve »Acte« in »Ples z bakljami«. V soboto bo proizvajal tudi svoje kompozicije. Sviral bo pa tudi dva največja molstra Sarasateja in Paganinija. Na programu so nadalje še Bach, Mozart, Martini in Saint Saens.

* **Mestna Orjuna Maribor** priredi v soboto 13. t. m. ob 20. uri Martinov večer v restavraciji »Union«.

* **Policijska kronika.** Vloženih je bilo 12 prijav izvršenih 5 aretacij. A. Matildi so pokradli iz stanovanja dežnik in 60 Din v gotovini. Storiči so neznan. — Upokojeni železničar Sch. Jakob je neke fantaline ki so ga ozmerjali, začel pretepati. Za mladeniče se je zavzel neki pasant in se lotil v obrambo fantov Sch., ki se je brnil in precej močno ranil neznanega zaščitnika Sch. je bil aretiran.

* **Spovedal bi se rad.** Pod železniškim mostom na Frankopanovi ulici se je dal ča sa sprehajal Franc Z., kar se je do službojujočemu stražniku sumljivo. Stopil je k njemu ter ga vprašal za ime in kaj išče. Ta ga je nato prosil, naj gre h kaplanu, ki je njegov svak ter ga prosi, da ga pride spovedat. Na poljsnilo stražnika, da ga lahko spove tudi drug duhovnik, je Z. Franc odgovoril, da ima tako težko vest, da ga grehov odrši le njegov svak. Nesrečnežu se je očitno omračil um in je bil zato odpeljan v bolnico.

* **Liubezen v svinjskem hlevu.** V nekem svinjskem hlevu sta bili zasačeni 16 do 18 letni Antonia L. in Angela D., ki sta se skrivali že dalj čas v hlevu in zvajali tja mladeniče. Radi potepanja in tajne prostitucije sta bili oddani v zapore in nato v bolnico.

* **Tatvina drv.** Karol in Marija D. sta si hotela na vsak način preskrbeti za zimo kurjavo. Dolgo sta zbirala, nato pa pokradli stavbnemu podjetju Accetto i. dr. ki gradi na Kralja Petra trgu javno stranišče, precejšnjo količino drv. Tatove pa so naslednjega dne izsledili in zahtevali drva nazaj. Toda les je bil že razžagan in neraben. Za tatvino sta bila primerno kaznovana.

* **V mlatilnem stroju.** V bolnico so pripeljali 23-letnega hlapca Ivana Wolfganga, ki je dobil v tork pri mlatvi ovsa pri posestniku Jožetu Robniku v Sobilici levo roko v mlatilni stroj. Roko mu je tako zmečkalo, da mu jo bodo morali odrezati.

* **Z ročico po glavi.** Iz kronike nedejskih preteptov je treba zabeležiti še poboj iz Spodnjega Dupleka, kjer je 34letni knežič sin Pave! Golob popilval v gostilni Šikar. Ko se je vračal iz gostilne, ga je splavar Peter Zaverkar udaril z ročico po glavi ter mu prebil lobanjo.

* **Najdeni predmeti.** Na policijskem komisariatu se nanaja avto-vijak, ki je bil predvčerajšnjim najden na cesti. — Našla se je dolga debela vrvi, najbrže last kakega splavarja. Lastniki naj se zgleda na policiji.

* **Tatvina.** Posestnik K. Franc iz okolice Ptuj se je skregal s svojo ženo in šel v Maribor, kjer je popilval. Zvečer se mu je pridružil neznan moški z neko žensko. K. je postal z njo jako intimen in se je šele pozno ločil od nje. Ko se je zjutraj prebudil, opazil da mu je izginila denarnica z vsebino 1500 Din.

* **Tula lastnina.** V Mariboru je včeraj prodajal avstrijski državljani Mühlhausen po draguljarnah zlato damsko uro, zlato ovratno verižico ter zlat medaljon. Ker se je zdel policijski sumljiv, ga je aretirala in zadržala. Izjavil je, da je predmete podedoval od strica iz Vildona. Radi prekoračenja meje in radi suma tatvine je bil pridržan v zaporu.

* **Policijska kronika.** V noči od torka je bilo vloženih 21 prijav radi prekoračenja cestnega reda, nevarne grožnje, kaljenja nočnega miru itd. Izvršene so bile tri aretacije.

* **Ubegli kaznjencev.** Pred nekaj dnevi je z dela v Bistrici pri Mariboru pobegnil kaznjencev moške kaznilnice Franc Kramberger, 22letni mesarski pomočnik iz Hajdine pri Ptuj. Odsluževal je kazen radi tatvine, zaradi katere je bil prejel večkrat kaznovan. Pobegnil je komaj dobra dva meseca pred koncem kazni.

* **Prijet slepar.** V Novem Sadu je bil prijet neki Lešnik, ki je stalno potoval po južnih krajih naše države ter se izdaljal za trgovskega potnika neke mariborske firme. Na ta način je ogoljufal mnogo trgovcev. Šele sedaj se je policijski posrečilo prijeti sleparja. Toda, kakor poročajo, je med potovanjem v zapore pobegnil.

* **Poskušaj vlom v četrtke zvečer.** Okoli 20. ure, je zaslišal lastnik vinotoča v Carovi ulici, g. Karel Tomažič, ko je strezel gostom, v podstrešju čuden šum. Pri

Williams
brije dobro

HOLDER TOP
normalni
omot mila za trile

DOUBLE CAP
idealni
omot mila za britje

Z novim omotom „Double Cap“ ne pride več roka v dotiko z milom

Tvorničarji: The J. B. Williams Company
Glastonbury, Conn., U. S. A.

Generalni reprezentanti za Austrijo
in naslednje države

M. E. MAYER, WIEN I.

Samoprodaja: za Jugoslavijo:

BRÜDER WEINBERGER, WIEN

Dapot: **HENRI H. NEUMANN**
Zagreb, Boskovičeva ul. 42

Dobiva se povsod 267a Dobiva se povsod

Iz Celja

e— **Obletnica Rapalla v Celju.** Šeste obletnice sramotne pogodbe v Rapalli se bodo dne 14. t. m. spominjala tudi celjska narodna društva. Sokolsko društvo priredi ob 10. dopoldne v telovadnici mestne osnovne šole predavanje o Rapalli, ki je za članstvo celjskega Sokola obvezno, za ostalo občinstvo pa važna narodna dolžnost. Na to predavanje opozarja tudi mestni odbor Orjune ter poziva vse četnike in članstvo, da se ga polnoštevilno udeležijo. Podružnica Jugoslovanske Matice v Celju bo obhajala spomin na ta dan z dinarskimi prispevki.

e— **Celjski Sokol** je zaradi svoje lepe nacionalne preteklosti, pomembnega razvoja in obilnih vzgojnih ter narodnih uspehov gotovo reakcionarni gospodi v Celju že od nekdaj trn v peti. Vemo to in se temu prav nič ne čudimo, ako pomislimo, da so vsi dosedajši pokušaji, omajati veliko zaupanje in ljubezen od sokolske ideje, že v kali zadušili. Pojavil se je pa zadnji čas med našo mladino kriv prerok, ki si domišlja, da bo na prikrit način uspešne odvrčal našo mladino od sokolske telovadbe, pri kateri bi moral vsaj po svojem poklicu sodelovati v prvih vrstah. Mladina pa se ne da prevarati in v tem lepšem številu in tem vztrajnejši poseša sokolsko telovadnico. In prav je tako! V Celju se ne sme najti narodna rodina, ki ne bi povečala s svojim naraščanjem sokolskih vrst.

e— **Občni zbor Glasbene Matice v Celju.** Danes ob osmih zvečer bo v poslopiju Glasbene Matice občni zbor, na katerega so vabljene vsi člani in prijatelji Glasbene Matice.

e— **Zborovanje SDS v Lembergu.** V nedeljo, dne 14. t. m. ob 2.30 pop. bo v Lembergu javen šol SDS, na katerem poroča o političnem položaju okolišni tajnik SDS v Celju g. Drago Zuhar.

e— **Nov list v Celju.** Kakor čujemo nameravajo celjski radikali izdati tednik. Vsekakor je tak tednik v Celju zelo potreben. Saj imajo gospodje dovolj gradiva v feloniji in prelomih častnih besed, ki so jim sodnijsko dokazani. To bo še veselja!

e— **Martinovanje v Celju.** Star slovenski običaj, da se o Martinovem krsti vino. Najnovejši koledarji kažejo, da imamo zapored dva Martina. Martin škol 11. in Martin papež 12. novembra. Ker so sedaj Martin v velikem dvomu, so sklenili, da bodo praznovali Martinovanje v soboto, 13. t. m. v Narodnem domu, kjer se bo vršila tekma med Martin in gosko, ki ima neznašno težo. Tudi Tinke bodo zraven in so sklenile, da se bodo steple za najlepšega Martina. No, Tinčki ali vas je kaj?

e— **Izkaz mestne klavnice.** V mestni klavnici so bili od 1. do 7. novembra zaklani 3 konji, 15 volov, 16 krav, 8 telic, 94 telet in 59 svinj. Mese se je uvozilo 423 kg govedine, 1289 kg teletine in 660 kg svinjine. Izvoz je znašal 1 kravo, 78 telet.

e— **Predavanje o Panevropi na ljudskem vseučilišču v Celju.** V fizikalnem kabinetu deske meščanske šole v Celju je predaval v nedeljo, dne 7. novembra g. Friderik Golob, urednik »Marburger Zeitung« o »Panevropi«. Predavanje je bilo zelo zasnovano in izčrpno, žal, da je bilo samo srednje do dobro obiskano. G. predavatelj je očrtal kulturno, gospodarsko in socialna stremjenja v evropski zgodovini, podal splošen pregled svetovne politike in razložil ozadije in cilji panevropskega gibanja, ki je imelo nedavno na Dunaju svoje zborovanje.

e— **Prenagla vožnja z avtomobilom.** Po glavnih ulicah, kjer se po večini zadržujejo varnostni organi v Celju, je zadnji čas opaziti, da avtomobili upoštevajo primerno predpisano brzino. Tembolj pa drvi po ozkih stranskih ulicah, kjer se čutijo varne, ker zajde tja le redkokdaj kako ostopave. Posebno ogroženi so v tem oziru dohodki k šolskim poslopijem, po katerih je v jutranjih in popoldanskih urah vse polno majhnih otrok. Tu kakor nalašč drvi avtomobil in zlasti tudi biciklisti: le slučaj se je morda zahvaliti, da se doslej še ni pripetila v tem okolišču kaka večja nesreča. Merodajne oblasti opozarjamo na ta nedostatek, predno bo brezobzirnost posameznih njih ljudi zahtevala kako človeško žrtve.

Harem v Ljubljani
Svilene damske nogavice
po Din 25.—
dobite samo pri
Albinu Turku, Prešernova ul. 48

Sport

Nemška lahkoatletika v rekordih

Najvišja nemška sportna instanca je te dni priznala serijo novih prvotvornih nemških rekordov, med njimi je več svetovnih rekordov, pa tudi preostali si drže skoraj ravnotežje s svetovnimi. Razmah nemške lahkoatletike je naravnost kolosalen in zato je pričakovati, da bo na prihodnji olimpijadi leta 1928 v Amsterdamu na Holandskem Nemčija najhujši konkurent Ameriki. Rekord, ki so bili sedaj na novo priznani, so sledeči:

Tek 100 m: Körnig 10.4 (izenačen svetovni rekord).

Tek 500 m: dr. Peltzer v 1:03.6 (svetovni rekord).

Tek 800 m: dr. Peltzer v 1:51.6 (svetovni rekord).

Tek 1000 m: dr. Peltzer v 2:27.4.

Tek 1500 m: dr. Peltzer v 3:51 (svetovni rekord, postavljen v Berlinu).

Tek 2000 m: Valpert v 5:34.

Tek 5000 m: Dickmann v 15:07.3.

Tek 400 m leso: dr. Peltzer v 54.9.

Stafeta 4 krat 100 m: Phoenix (Karlsruhe) v 41.9.

Stafeta 4 krat 400 m: Deutscher Sportsklub Berlin v 3:22.8.

Skok v daljavo: Doberman 736 cm.

Met kroglice: Schröder 14.62 m.

Maratonski tek: Reichmann v 2:41:00.9.

Damski rekordi:

Tek 100 m: Wittmann v 12.4.

Tek 1000 m: Lingener v 3:5.

Stafeta 4 krat 100 m: berlinske sportnice v 50.3.

Skok v višino: Bredov 149.5 cm.

Met diska: Reuter 38.34.

Met kopja: Schuman 35.49 m.

Zagreb: **Budimpešta.** Za medmestno tekmo Zagreb: **Budimpešta**, ki se vrši najbrže prihodnjo nedeljo v Zagrebu, je podsavezni kapetan g. Dubravčić postavil sledečo moštvo: Mihelčič-Mantler, Remec-Babič, Premerl, Kunst-Ürbanke, Pavelić, Marjanović, Agić, Ranogajec. — Madžari bodo poslali najbrže svojo drugo garnituro, o kateri pa je znano, da igra z velikim članom in poštenostjo.

Nekaj večeršnjih nogometnih tekem. V Bruslju je belgijska reprezentanca porazila praški DFC s 3 : 2 (2 : 1), v Parizu je FC Barcelona zmagal nad pariškim Red Star Olympique s 4 : 1, v Lille pa je FC Bruxelles moral kloniti pred FC Olympique z 1 : 2.

Jovan Rajčević svetovni prvak v rokoborbi Jovan Rajčević je v New Yorku nedavno premagal v 4 minutah 14 sekundah Bolgara Nikolova ter s to zmago postal svetovni prvak v rokoborbi.

Znani zagrebski lahkoatlet Spahić se je za stalno preselil v Beograd, kjer bo startal za barve SK Jugoslavija. G. Spahić je bil dosedaj član zagrebskega ASKa. — Službeno iz LNP Danes, v petek, ob 20. seja p. o., ob 21. seja u. o. v Narodni kavarni. — Tajnik.

ASK Primorje (kol. sekcija) ima danes zvečer ob 19. v kavarni Prešeren sestajnek dirkačev. Istočasno tudi zaključek prijav za nedeljske dirke na dirkališču. — Tajnik.

SK Jadran. Odborova seja danes ob 20. uri pri Mraku. Važno radi skupščine nogometnega podsaveza. — Tajnik.

Zdrava in krepka deca so materina sreča!

Prosti zrak, svetloba, skropuliozna telesne čistote ob strogi higijeni v hrani, so bitni pogoji za dobro zdravje in za čvrstost vaše dece.

Izbrano hrano, k temu redilna, bogato na vitaminih, josterjorju, a v najmanjšem obsegu nudi Vam

OVOMALTINE

ako se uporablja v hrani dieta že od odstavljenja od prsi, ona daje decemu organizmu vse sestavine, potrebne za razvoj. OVOMALTINE je močno pomagalo za čas kritične dobe rasteja, v kratkem času izboljšati splošno stanje nežne, rahlitične in bolehnice dece.

Ovomaltine se dobi v vsaki apoteki in drogeriji po ceni:

100 gr 18.50 Din, 250 gr 36.25 Din,
500 gr 63.25 Din.

Zahtevajte poskusno pošiljatev, sklicujoč se na ta list, od

Dr. A. WANDER d. d. tovarna
farmaceutskih in dietetnih preparatov
ZAGREB Jurjevska ul. 37

Gospodarstvo

Vprašanje gradbe novih železnic v Sloveniji

Pasvetovanje slovenskih gospodarskih krogov.

Vest o konferenci glede načrta novih železnic v naši državi, sklicani od prometnega ministra za 16. t. m., je vzbudila med gospodarskimi krogi široko države največje zanimanje, kar je samo po sebi razumljivo, kajti brez urejenega železniškega omrežja in brez urejenega prometa ni gospodarskega razvoja. O vprašanju novih železnic so se v torek, kakor smo poročali, posvetovali v Zagrebu hrvatski gospodarski krogi, včeraj pa se je na poziv Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani vršila v prostorih Kranjske hranilnice predkonferenca za Slovenijo, da bodo vedeli slovenski zastopniki za beograjsko konferenco, kakšne so v tem vprašanju želje in zahteve slovenskih gospodarskih krogov.

Predkonferenca so se udeležili zastopniki gospodarskih krogov iz vse Slovenije po tem zastopniki ljubljanskega in mariborskega velikega župana, direktor državnih železnic v Ljubljani in Zagrebu, Zveze trgovskih gremijev v Ljubljani, Zveze industrijev za Slovenijo, Inženjerske zbornice, Zveze dornih zavodov, ljubljanskega mestnega magistrata, načelstva SDS in drugih političnih strank. Posvetovanjem je predsedoval zbornični provizorični predsednik g. Schrey.

Glavno poročilo je podal zbornični tajnik g. Ivan Mohorič, ki je izčrpno poročal o stanju sedanjih železniških prog, načrtih za gradbo novih prog in o potrebah Slovenije. Iz njegovega poročila povzemamo, da se je od preobrata naprej v Sloveniji sicer trsalo več novih prog, vendar pa je bila zgrajena samo proga Ormož - Murska Sobota. Za progo Krapina - Rogatec je v letošnjem proračunu določen prvi kredit v znesku 6 milijonov dinarjev. Ta kredit pa bo zapadel, ker se še ni pričelo z delom.

Predvsem je za Slovenijo potrebna temeljita rekonstrukcija že obstoječih prog, da bodo odgovarjale danim potrebam. Tu je mlinjena zlasti gradba drugega tira na progi Zidani most - Zagreb - Beograd, ker se ta proga ne bo nič razbremenila, čeprav se bo zgradila proga Krapina - Rogatec. Dolenjski železnici je treba s primerno rekonstrukcijo povzdigniti vsaj v drugo vrsto glavni prog ter vsposobiti tako, da bo odgovarjala današnjim prometnim zahtevam. Ta proga mora postati s podaljšanjem na reško progo izhodnišče Srednje Evrope na Kvarner. O tem vprašanju obstojita dve študiji. Inž. Vasković predlaga za gradbo proge Brod Moravice. Drugo študijo je izdelal načelnik direktorije za gradbo železnic inž. Milenković, ki je mnenja, da je ta proga sploh postranskega pomena, ker naše meje proti Italiji kaže še niso končnoveljavne, in da bomo prej ali slej dobili nazaj železniško zvezo na Reko. Po njegovem mišljenju bi pomenila gradba te proge le razmetavanje denarja. Proti temu stališču bo morala današnja konferenca zavzeti svoje stališče.

Inž. Milenković je ob tej priliki obelodanil tudi svoj gradbeni načrt, ki predvideva v splošnem gradbo naslednjih prog: Krapina-Rogatec v l. 1926. (stroški 30 milijonov dinarjev), Kočevje - Brod Moravice v l. 1928-1929. (196 milijonov dinarjev), Kočevje-Straža v l. 1932-1933. (80 milijonov dinarjev).

jev) in proga št. Janž - Sevnica l. 1935. (58 milijonov dinarjev). Za kritje teh izdatkov predlaga izdajo državnih obveznic, ki bi se obrestovale po 8 odstotkov in bi se potem zbiranja izplačale v 50. letih. Vsak davkoplačevalec naj bi prevzel najmanj za višino svojih letnih davkov teh obveznic. Kdor nima denarja, lahko tudi z delom odsluži te obveznice. Glede na razne ponudbe za gradbo teh prog v zadnjem času je potrebno, da se vsa ta vprašanja temeljito ventilirajo in da se zavzame primerno stališče.

Debatu, ki se je razvila na ta referat, je bila prav živahna. Najprej je povzel besedo zastopnik ljubljanske železniške direktorije podinspektor inž. Šneler. Naglašal je, da je predvsem potrebno s primerno rekonstrukcijo povečati kapaciteto že obstoječih prog, ki ne zadostujejo več današnjim potrebam. Tako iz gospodarskih kakor strateških ozirov je zlasti potreben drugi tir na progi Zidani most - Zagreb. Povečanje postaj (med drugim postaja Zidani most) in izboljšanje ter medsebojna zveza obstoječih prog bi v veliki meri olajšali današnje prometno mizerijo. Zlasti je poudarjal potrebo zveze obstoječih prog z dograditvijo prog št. Janž - Sevnica in Krapina - Rogatec. — Za Slovenijo je najvažnejša zveza z morjem. Treba se je odločiti za Musilovo ali Klodičev progo. On je za Brod Moravice, ker je ta proga cenejša. Proga št. Janž - Sevnica je potrebna iz gospodarskih in strateških ozirov. Novo zvezo bi dobila Slovenija tudi z gradbo proge Varaždin - Koprivnica.

Pomočnik direktorja zagrebske železniške direktorije inž. Klodič je poročal o rezultatih podobne konference zagrebskih gospodarskih krogov, ki upajo, da bodo zagrebski in ljubljanski delegati na beograjski konferenci postopali solidarno. Poudarjal je potrebo, da se s slovenske strani enkrat definitivno odločijo za traso slovenske zveze z morjem, kajti dokler ni to vprašanje rešeno doma, ni mogoče na uspeh v Beogradu. Glede raznih ponudb za gradbo prog je menil, da so nesprejemljive, ker zahtevajo ponudniki previsoko obrestovanje investicijskega kapitala. Dopusne bi bile le koncesije, ki odgovarjajo gospodarskim in državnim koristim.

Zastopnik mariborskega velikega župana dvorni svetnik dr. Stare izražal solidarnost občin s slovenskim železniškim načrtom ter poudarjal važnost gradbe prog Krapina-Rogatec - Pragersko, Varaždin - Koprivnica, Kamnik - Gornji grad - Rečica ob Paki z eventualnim podaljšanjem na Črno in Prevalje.

Zastopnik univerze prof. inž. Hrovat je poudarjal potrebo enotnega ustrojnega sistema in je svaril pred tako zvanim varčevalnim sistemom, katerega žrtve je bila prekmurska železnica, ki je bila projektirana s 96 budžetirana z 90, zgrajena pa s 45 milijoni dinarjev. Kot najvažnejše državno prometno vprašanje smatra izpolnitev naše glavne prometne žile Jesenice - Ljubljana - Zagreb - Beograd - Niš - Skopje, ki bi morala biti vsaj do Niša dvotirna. Kar se tiče zveze s Sušakom, opozarja, da mora biti ta proga zgrajena tako, da bo gospodarsko najmanj tako močna in privlačna za svoje ožje zaledje, pa tudi za Srednjo Evropo, kakor že obstoječe italijanske konkurenčne zveze na Trst in Reko. To se da doseči le z gradbo prog kot glavne prog, pri čemer lokalni interesi ne morejo igrati odločilne vloge.

V imenu ljubljanske sekcije Udruženja jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov izjavlja inž. Kavčič, da je sekcija sklenila podpirati izgraditev zveze Ljubljana-Kočevje, odnosno Črnaomelj - Lukov dol - Srbske Moravice kot glavne prog. Nadalje se izreka za progo št. Janž - Sevnica, Novo mesto - Brežice - dolina Sotle - Pragersko, Rogatec - Krapina, Varaždin - Koprivnica. Glede zveze Beograd - morje bo ljubljanska sekcija podpirala projekt, ki bo predstavljal najkrajšo in najugodnejšo traso z ogradnikom na Kotor in na Split.

Izjave v vprašanju novih železnic so nadalje podali inž. Lah za Kmetijsko družbo, g. Uratnik za Delavsko zbornico, inž. Pehani za rudarsko glavarstvo, dr. Fux za mestno občino Ljubljana. Zastopnik Zveze industrijev njen tajnik dr. Golia je izjavil v popolnem nasprotju z večino, naj bi se današnja konferenca končnoveljavno ne odločila za nobeno obstoječih variant slovenske zveze z morjem, temveč naj bi se zadevna odločitev prepuštila Beogradu. Zastopnik Trboveljske premogokopne družbe se je izrekel za čim prejšnjo zvezo z morjem in za izboljšanje sedanjih prometnih razmer.

V daljšem govoru je nato veleindustriec g. Lenarčič grajal sedanje državno gospodarstvo, zlasti pri državnih železnicah, ki dobesedno propadajo. Kritiziral je kritje investicij iz proračunskih sredstev in omenil, da smo v inozemstvu kreditivno popolnoma na zadnji stopnji. Zlasti pa je poudarjal, naj bi slovenski zastopniki v Beogradu naglasili željo, da se železnice prepuste pri vatni eksploataciji, ker le na ta način je po njegovem mišljenju mogoče ozdravljenje sedanjih obupnih prometnih razmer.

Zbornični tajnik g. Mohorič je k temu še omenil, da se je zabavljali le patriotični poltrivnostni vsi železniškega obojca, da naš promet koloh še funkcionira. Zelenamarnje, v Srbiji pa sploh porušene. Kar niso bile pri nas med vojno popolnoma se je doslej novega zgradilo ali popravilo. Se je storilo v pretežni meri z lastno močjo in iz proračunskih sredstev. Ta praksa je za splošno gospodarstvo škodljiva in je zato potrebno, da se tudi to ugotovi. Zbornica bo v svoji spomenici, ki jo bo izročila ob priliki konference v Beogradu, poudarila tudi to stran železniškega vprašanja.

Do konkretnih sklepov konference ni prišla, pač na bo, kakor je izjavil ob zaključku predsednik g. Schrey, zbornica uvaževala in primerno zastopala na beograjski konferenci nasveta, ki so jih dali zastopniki slovenskih gospodarskih krogov.

Tržna poročila

Novosadska blagovna baza (11. t. m.): Pšenica: baška, 75-76 kg, 2. 8 vagonov 289-292; baška, 2 vagona 300; sremaka, 74 kg, 3 vagoni 287.50; banatska, 75 kg, 3. 6, 8 vagoni 296. Turšičica: baška, nova, 2 vagona 125; sremaka, nova, garantirana, 6 vagonov 130; sremaka, 1 vagon 135; sremaka, sušena, 12 vagonov 152.50-157.50; banatska, nova, Kikinda, 4.5 vagona 130; banatska, stara, 1 vagon 172.50. Moka: baška, 40, kombinirana, 1 vagon 462.50; baška, 60, 3 vagoni 290-295. Tendence nespremenjena.

Dunajska borza za kmetijske produkte (10. t. m.). Ameriški tečaji popustili. Tudi na budimpeštanskem tržišču so splošno tečaji popustili, koncem borze pa so se zopet okrepili. Na dunajskem tržišču, ki je pokazovalo zelo dobro frekvenco, je bila tendenca čvrstejša. Uradno notirajo v kilingih vključno blagovnoprometni davek brez carine za 100 kg: pšenica: domača 41-42, madžarska 79-80 kg 46.50-47.50, jugoslovanska, 77-78 kg 43.50-44; rž: 32 do 38.50; ječmen: domači l. 37-40; turšičica: 23.75-24.75; oves: domači 25.50 do 26; moka 40. (v trgovini na debelo): domača 75-78, madžarska 72-76, jugoslovanska 70-74.

== Vprašanje ljubljanske podružnice Obrtne banke SHS. Kakor smo že poročali, je izvršni odbor Obrtne banke SHS sklenil, da se bo vršila subskripcija delnic od 1. decembra t. l. do 15. januarja 1927. Vpisovanje so prevzela Obrtna banka v Ljubljani, Ljubljanska kreditna banka in Zadruga gospodarske banka v Ljubljani, obe s podružnicami. 20. februaria 1927 se bo vršil v Beogradu ustanovni občni zbor, na katerem se bo izvolil tudi poslovni odbor podružnice v Ljubljani, za kar gre v prvi vrsti zaslugi tajniku Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani gosp. dr. Ivanu Plešsu, ki je na sestanku izvršnega odbora prošel s to zahtevo. Ustanovitev podružnice v Ljubljani je torej zagotovljena: edini pogoj, ki ga mora slovenska obtrništvu še izpolniti, pa je, da bo podpisala zadostno število delnic. Zanimanje za ta važni obtrniški denarni zavod je v drugih pokrajinah zelo veliko. Samo v Splitu se je obtrništvu na enem sestanku prijavilo za 12.500 delnic. Zveza obtrnih združenj je razposlala vsem združenjem in obtrnikom tablo na podpisovanje delnic. Vsake tri delnice dajo en glas, zato na naj ne bo obtrniški, ki bi ne podpisal vsaj treh delnic. Vsi, ki nameravajo kupiti delnice, naj se obrnejo za pojasnila na Zvezo obtrnih združenj v Ljubljani.

== Jemanje vzorcev iz vagonskih pošilk. Svoječasno smo že pisali o tem, koliko škoda lahko ima izvoznik, če se mu ne dovolj pred izvozom v inozemstvo vzeti vzorec iz vagonskih pošilk, da kontrolira, ali mu je dobavitelj res poslal tako blago (n. pr. žito), za kakršno sta se dogovorila. O tej zadevi je železniška uprava dobila že nešteto pritožb in zahtev, da se dovoli praksa jemanja vzorcev blaga na carinarnih iz vagonov, odrejenih za inozemstvo. Ta praksa obstoji v mnogih drugih državah. Z njo se krepi sigurnost trgovinskih krogov v poslovanju z inozemstvom. Doslej se to zahteva zavračala, sedaj pa je vendarle začela železniška uprava proučevati to vprašanje. Kakor se poroča, bo zadevni pravilnik kmalu izdelan ter bo stopil v veljavo najkasneje s 1. decembrom t. l.

== Ponudba za ustanovitev direktne prekoceanske proge. Iz Beograda poročajo, da sta Atlantska plovidba g. Račica in Jugoslovanska prekoceanska plovidba g. Petrinovića in Baburice stavili ministrstvu trgovine in industrije ponudbo za ustanovitev direktne prekoceanske parobrodne proge za potniški in blagovni promet med našimi pristanišči in Južno Ameriko. Baje je ta ponudba najpovoljnejša od vseh dosedanjih...

Borze

11. novembra.

LJUBLJANA. (Prve številke povpraševanja, druge ponudbe in v oklepajih kupniški zaključki.) Vrednote: investicijska 74-0, Vojna škoda 335-335 (335), zastavni in komunalne Kranjske 20-22, Celjska posojilnica 195-198, Ljubljanska kreditna 140-0, Merkantilna 98-0, Prastrediona 860 do 868, Kreditni zavod 165-175, Strojne 90-0, Trbovlje 335-0, Veveče 105-0, Stavba 55-65, Šešir 104-0. — Blago: Zaključka: pšenica, 75-76 kg, pariteta slovenska postaja, 1 vagon 332-332 (332); turščica, umetno sušena, pariteta slovenska postaja, 2 vagona 210-210 (210). Povpraševanje je bilo po smrekovih in jelovih deskah, bukavih drvah in lanenem semenu brez ponudb. Ponudbe običajne.

ZAGREB. V zasebnih vrednotah položaj nespremenjen. Vojna škoda se je okrepila ter se je prompna trzovala po 334-335 (včeraj 330-332). Za ultimo decembra je bila zaključena po 337. — Od deviz sta čvrstejša Italija in Pariz, dočim so ostale devize obržale v glavnem včerajšnji nivo. Skupni promet v devizah 9.2 milijona dinarjev. Notirale so devize: Dunaj izplačilo 798.5-801.5, Berlin izplačilo 1246.5-1249.5, Bruselj (zaključek) 789, Italija izplačilo 234.41-236.41, Budimpešta 0.07945-0.07975, London izplačilo 274.6-275.4, New York ček 56.53-56.73, Pariz izplačilo 184-186, Praga izplačilo 167.6-168.4, Svica izplačilo 1092.75-1095.75; efekti: bančni: Eukompta 100-100.5, Hipo 56.25-57, Juzo 55-56, Obrtna 48-50, Prastrediona 865 do 867.5, Ljubljanska kreditna 140-0, Narodna 4250-0; industrijski: Dubrovačka zaključek 410, Slavonija 32.5-33.5, Trbovlje 345 do 350, Veveče 105-0, Sečerača Osijek 410 do 420; državni: investicijsko 76-77, agrarne 43.5-44, Vojna škoda, prompna 333.5 do 335, za december 336.5-337.5, kasa 333 do 334.

BEograd. Devize: Amsterdam 2270 do 2274, Dunaj 798-798.5, Berlin 1247 do 1248.5, Bruselj 790-794, Budimpešta 0.0796 do 0.0797, Italija 234.75-235.5, London 274.9-275, New York 56.6-56.63, Pariz 182.75-183, Praga 168-168.05, Svica 1094 do 1094.25.

CURIH. Beograd 9.145, Berlin 128.10, New York 518.50, London 25.135, Pariz 16.725, Milan 21.50, Praga 15.36, Budimpešta 0.0672575, Bukarešta 2.90, Sofija 8.75, Dunaj 73.175.

TRST. Devize: Beograd 42-42.75, Dunaj 335-345, Praga 71-72, Pariz 77-78, London 115.90-116.90, New York 23.90 do 24.10, Curih 460-470, Budimpešta 0.0890 do 0.0940, Bukarešta 12.50-13.50; valuta: dinarji 42-42.60, dolarji 23.60-24, 20 zlatih frankov 95-100, zlati lira 464.57.

DUNAJ. Devize: Beograd 1249 do 1253, Berlin 168.17-168.67, Budimpešta 99.23-99.53, Bukarešta 3.895-3.915, London 34.83-34.43, Milan 29.89-29.49, New York 708.25-710.25, Pariz 22.84-22.94, Praga 20.9825-21.0625, Sofija 5.10-5.14, Varšava 78.25-78.75, Curih 136.63-137.13; valuta: dinarji 12.48-12.54, dolarji 706.50 do 710.50.

Naši onstran granic

Vzroki napada na slovenske kulturne zavode v Gorici

O vzrokih nastopa proti Slovincem v Gorici so se širile najrazličnejše vesti. Značilno je, da so hoteli nekateri Italijani na razlikovne načine oprati dejanja svojih sobratov. Predvsem so govorili, da na Trgovskem domu ta dan ni bilo italijanske zastave. To ni res, zakaj na Trgovskem domu so vihrale zastave ob vsaki priliki, tako tudi ta dan, dočim so bile v mestu italijanske hiše, ki niso izobesile niti ene zastave. Ta vzrok tedaj ne drži. Govore tudi o drugem vzroku, češ da so Slovinci na večer peli v Pevskem in glasbenem društvu slovenske pesmi, toda ob označeni uri nihče ni bil v prostorih Pevskega in glasbenega društva. Tedaj je tudi ta vzrok iz trte izvit.

Vsi ti vzroki so izmišljeni šele po storjenem dejanju. Če hočemo najti vsaj en, deloma pravi vzrok, moramo navesti napad na stražnico miličnikov v St. Petru na Krasu. Druzi vzrok so bile besede Mussolinija: «Jutri dobite, kar ste želeli.» Verodostojni krogi trdijo, da so dobili fašisti za dobo 48 ur prostost, da delajo, kar hočejo.

Eden glavnih vzrokov v Gorici pa je bil in mislimo, da se ne motimo, ta, da so hoteli vzeti in zasedeti Trgovski dom, t. j. prostore Dramatičnega, Pevskega in glasbenega društva. To sklepamo iz pisanja goriškega lista «La Voce», ki je par dni prej ponovno namigavala, da nimajo ne prave dvorane in ne pravih prostorov za svoj sedež. Vedno pa so se oči snoparjev za zavistjo obračale na lepe prostore Trgovskega doma. In iz te zavisti so se porodila zadnje čase razna nasprotovanja Slovincem. Mislimo, da se ne motimo, če trdimo, da so prepovedi slovenskih predstav istih korenin. Vendar pa se niso upali dobiti teh prostorov po mirni poti in tega niti poizkusili niso. Pač pa so se poslužili metode Tržačanov, ki so vzeli prostore filharmoničnemu društvu. Poslali so diake, da so zavzeli prostore, razbili inventar, nato so jih zasedli starejši in izjavili, da so prostori njihovi.

Vendar pa jih je bil sram, da bi prostore kar tako obdržali zase, da bi kdo ne dejal, da so jih uporabili. Zato so si izmišlili prozorno zvižajo. Poslali so ljudi, ki so prosili lastnike Trgovskega doma, naj dajo prostore v najem šolskemu patronatu. Seveda s pogojem, da jih potem šolski patronat odda komur hoče. Oddal pa jih bo seveda za sedež fašistov, saj so imeli že v soboto ob vzhodu pritrjeno kovinsko tablico s čisto novim napisom «Fascio, Gorizia». In če bi Slovinci ne bili oddali prostorov? Tedaj bi jih fašisti obdržali še nadalje zasedene. Saj je rekel sam podprefekt, da v takem slučaju ne janiči zato, kaj se bo zgodilo. Ni čuda, da so fašisti iz veselja nad svojimi uspehi prirejali pojedine in plesali v Trgovskem domu.

Neizpodbitno je dejstvo, da so se napadi izvršili iz egoističnega namena, priboriti si za malo ceno lepe prostore Trgovskega doma. To pridobitev so najprej markirali z napadom neodgovornih mladeničev, v drugo pa s šolskim patronatom in mislimo, da so dovolj drzni, da bodo trdili, da so dobili prostore po postavi poti.

Vsi ostali vzroki pa padejo v vodo, naj jih povdarjajo še tako. Posebno značilno je, da niti dva izmed njih ne navajata istega vzroka, ampak napad razlaga vsak po svoje. Jedro vsega pa je neumljivo sovraštvo do druge narodnosti, ki ga vzgajajo v šoli, v družbi in časopisju.

Kako so se polastili Trgovskega doma

Posebno sliko je nudil dan po napadu Trgovski dom. Cela gruča ljudi se je ustavljala in opazovala novo čudo. Poleg dveh velikih in ene male črne zastave z mrtvaškimi glavami je bila na enem oknu tudi razstavljena tabla, na kateri je bilo z velikimi črkami zapisano: «Bando Besednjak, Podgornik, Srebrnič, Gabršček, Medvešček ecc.» Pod temi imeni je bila narisana mrtvaška glava s prekrizanimi kostmi. To pomeni toliko kot: «Smrt tolpi imenovanih ljudi!» To tablo so umaknili šele opoldne z zastavami vred.

Med tem časom so se namreč vršila pogajanja za prostore v Trgovskem domu. Odvetnik Vinci in še nekdo drugi, imena se ne spominjamo, sta prišla k dr. Podgorniku in sta predlagala, naj oddajo dvorano z vsemi pripadajočimi prostori v najem šolskemu patronatu v Gorici, a pod pogojem, da sme dati šolski patronat prostore v podnajem, komur hoče. Po tem so imeli fašisti z goriškim podprefektom skupno sejo, po kateri je podprefekt naznanil Slovincem, da če dvorane ne oddajo v najem, podprefektura ne odgovarja zato, kar se bo zgodilo. Jasnno je, da so morali na ta način dvorano oddati v najem pod pogojem, da jo smejo dati v podnajem komur hočejo; nihče pa ni govoril ne o najemni dobi niti o najemni sploh. Da dobe prostore za svoj sedež fašisti, je jasno, ker so že izobesili svoj napis v soboto dopoldne. S ten je bil zaključen akt, kar se tiče Trgovskega doma.

! HAREM !
— V LJUBJANI —

Značilno obnašanje oblasti

Iz naših poročil je razvidno, da so oblasti in fašisti delali skupno. Danes, ko so ti dogodki že napol za nami, se temu ne čudimo, ko vemo, da so fašisti in vlada eno in isto. Kdor je žalil stranko, ta je žalil vlado in državo in obratno. In zopet: kar je storila stranka, oziroma njeni člani, to je storila vlada, oziroma država.

Vendar pa moramo povedati, da dejstvo, da so fašisti in država eno, v času, ko so se v Gorici zgodila nasilja, še ni bil zakon. In če ni bil zakon, tedaj se nam čudno zdi, da je bilo mogoče, da so petnajstletni, s palicami oboroženi fantiči imeli časa, da so uničevali tuje imetje, ko bi bil zadovoljen en sam orožnik, da jih z enim strelom v zrak prežene v beg. Še več, če pomislimo, da je ravnatelj Narodne tiskarne ob času, ko so fašisti že razgrajali po mestu, telefoniral po pomoč in je dobil odgovor, da se nič hudega ne zgodi, sploh ne moremo verjeti, da se vse skupaj ni zgodilo z vednostjo policije. Dejstvo je tudi, da je komisar poslal pomoč le na izrecno zahtevo vsakega interesirana posebej. Značilno je dalje dejstvo, da so fašisti še vpricho orožnikov metali pohištvo iz prostorov Glasbenega in pevskega društva na ulico in ti niso niti s prstom mignili.

Značilno je, da so šli po mestu fašisti z bencinom naprej, za njimi pa so se vozili ognjegasci, da bodo gasili, če bo gorelo. Goriški ognjegasci so tedaj prekosili celo ribniške kolege, ki so ba je nekoč trdili, da so bili na mestu požara dve minuti poprej, ko je začelo goriti.

Ne trdimo, da niso vojaki in orožniki marsikaj zabranili, a trdimo, da bi bila policija lahko vse preprečila. Saj obstojajo zakoni. Taka dejanja pa so nezakonita in take kazni niso postavne kazni, posebno ne za ljudi, ki ničesar niso zakrivali. Vendar ta nezakonita dejanja ne bodo kaznovana. Niti eden izmed njih ni bil in ne bo aretirani, dasi bi aretirali take vrste požigalce in uničevalce v vsaki državi.

To je kratka slika vedenja oblasti. Dejstva govore jasneje nego vsi komentarji.

Po navodilih de Amicisa

Slavni italijanski pisatelj Edmondo de Amicis veli v svoji knjigi «Idioma gentile»:

«Ljubimo svoj jezik, ker on je naš duševni branitelj, on je dih naše duše, naj bolj živa in najvernejša podoba našega rodu. Naš jezik je odmev naše preteklosti, glas naše prihodnosti. Jezik je orožje v boju za življenje, ključ do srca in vesti drugih, sredstvo za delo in srečo. Toda nikdar ne boš dovolj prepričan o tej resnici: da se nihče ne nauči z ljubeznijo in dobro tujega jezika, kdor se poprej ni z ljubeznijo naučil svojega jezika.»

Naš boj za šolo v maternem jeziku je boj za zmago načel de Amicisa.

— Simptomatično prijateljstvo. Dne 1 t. m. so fašisti na Reki pridržali manifestacije glede na ponesrečeni atentat na Mussolinija. Italijan je izvršil atentat, morala na pobudo višje stoječih Italijanov, ali na reškem Dantejevem trgu se je oril tem povodom krik: «Abbasso la Jugoslavia!» Italijanski orožniki so obkolili s kordonom jugoslovnski konzulat, da ga obvarujejo pred eventualnim inzulom fašistovskih manifestantov.

— Turistično med šolsko mladino hoče pospeševati minister Fedele. Razposlal je na šolske skrbnike okoliščino, ki priporoča dijaške izlete, na planine pod vodstvom planinskih društev. Gre za fizično utrjevanje mladine pa tudi za vzgojitev borcev za «jutršnjih» naloge Italije. Ko so jeseni postavili kočjo na Mangartu, so govarniki naglašali, da te njihove kočje, ki nosijo ime po padlih junakih, niso samo planinska zavetišča, ampak služijo imajo tudi kot izhodišča na vse strani po planinah, da jih bo mladina točno poznala, kar je potrebno za «bodoče naloge» fašizma.

— Plaz zasul progo med Trstom in Miramarom. Včeraj jutraj ob 4. je ogromen zemeljski plaz zasul ter razrušil železniško progo med Miramarom in Trstom, in sicer pred Kontovelem. Zadnji vagoni osebnega vlaka, ki je vozil mimo imenovanega mesta v trenutku nesreče, so bili poškodovani. Človeških žrtev ni. Vlaka na progi Postojna-Trst vozijo preko Divače in Hrpelja. Proga bo popravljena šele v nekoliko dni.

— V Vipavi je pred kratkim nekdo onesnažil neke slavnostne lepake. Preiskava se je uvedla takoj. Vipavsko ljudstvo trdi, da storila ni v njegovih vrstah. Dobijo se vedno ljudje, ki hočejo črtni naše ljudstvo pri italijanski oblasti.

— V pijanosti je Vid Kuzman v Trstu žalil orožnike in nekaj psov, ki izustil na prvega ministra Mussolinija. Pred sodiščem v Trstu je bil Kuzman radi tega obsojen na 6 mesecev in 15 dni ječe ter na globo 883 lir.

— Iz breginjskega kota je odšlo letos z doma skoro polovica fantov in mož pa tudi deklet. Nekateri delajo v francoskih rudnikih, tja so odšli že cele družine, drugi se pehajo za kruhom po Ameriki. Nekaj jih je v severni Italiji pri električnih napravah. Dekleta služijo po tvmornih v Turinu in Milanu ter še drugodi, nekaj jih je v Trstu. Domača zemlja je sicer dobra, ali vseh ne more preživeti.

— «Viva Lenin!» Neki miličnik je zalotil v Trzinu delavca Antona Boškina, ko je pisal na zid tvornice «Viva Lenin». Boškina so takoj aretirali in v njegovem stanovanju so izvršili preiskavo. Tržaško fašistovsko glasilo poroča, da je okoli Kopra zelo živahna komunistična propaganda. Tam pojejo nevarno pesem «bandiera rossa» in razdeljujejo se komunistični manifesti, čujejo se kliči: «Viva Lenin, viva la Russia!» List zahteva stroge odredbe proti komunistom. Pripravlja se fašistovski pohod v koprsko okolico.

— Na pomoč prebivalstvu, ki je strašno prizadeto po poplavi in orkanu, kliče «Goriška Straža» vsa ministristva in druga ob-

lastva. Kmalu ne bo v naših krajih nobene porabne ceste, nobenega mostu, porušeni in odnešenih poslopaj pa je na stotine. Treba, da se pomaga z vso plemenitostjo in širokogrudnostjo. Nešteti posestniki so izgubili vse poljske prideleke, voda je odnesla krmo, prometne zveze so uničene. Posebno hudo je po orkanu na Bovškem.

— Italijanska cerkev v Opatiji. Fašistovski listi pogostoma poročajo o gradbi cerkve S. Maria Annunziata v Opatiji in pri tem pohvalno navajajo italijanskega patra E. Moltenija, ki je sedaj nekak duhovski gospodar v Opatiji. Domači župnik je potisnjen v stran, dasi se je revež tako izpostavljal za fašizem. Sedaj je pohvalil italijanskega patra tudi sam Mussolini, kakor so mu povedali na podprefekturi. Mussolini pravi, da se v novi cerkvi čudežno združujeta patrijotični in verski duh.

Rapallo in emigranti

Zopet je pred nami obletnica črnege dneva našega naroda, dneva ki je pahnil v robstvo stotisoče naših najbolj-ših in nam odtrgal najlepše dele naše zemlje. Še nobena obletnica pa ni bila zvezana s tolikim gorjem naših mučnikov, kakor letošnja.

Kriki obupa našega življa v Primorju, ki je izročeno na milost in nemilost fašistovski inkviziciji, morajo napolniti s srdom in gnjevom srce vsakega, ki čuti da je član naroda, kateremu pripada tudi brezpravna raja Julijske Krajine.

Dosedaj smo se vsake obletnice spominjali na ta način, da smo pozabljali na sokrivce Rapallo, kateri so sodelovali pri usuzenju našega življa v Primorju, pošiljali smo zagotovila preko granic, da čutimo z njimi, da se pripravljamo na njihovo končno osvoboditve itd. Lepo je bilo vse to, toda od danes naprej to ne sme več zadostovati. Tolažba, suha tolažba in še ta v večji meri le ob obletnicah, našim bratom ne koristi dosti, treba je krepkejšega, odločnejšega in smotnejšega dela.

Imamo sicer mnogo organizacij in narodno-obrambnih društev, katera bi morala veljati našim rojakom onstran meja, toda razen Jugoslov. Matice, koje delo in zasluge za naše rojake izven naših državnih mej, so neprecenljive, večina teh ni kos svoji nalogi, bodisi da so v strankarskih rokah in tako nedostopna celokupni javnosti, ali so pa ista omejena bolj na lokalne potrebe.

Ni moj namen kritizirati ta društva in organizacije, kojih vsaka ima skoro en in isti plemeniti cilj, hočem le povdariti potrebo, katera velja predvsem za nas emigrante, koji prvi smo poklicani, da vodimo borbo za izboljšanje položaja naših bratov izven mej in za njih končno osvoboditve. In ta potreba bi bila skupna močna organizacija vseh emigrantov iz Primorja in naše Korošice, eden in isti cilj imamo tako Korošci kakor Primorci in le združeni in močni smemo upati na uspehe.

Potreba take organizacije je nujna, kajti preganjanje naših najdražjih je priselo do vrhunca. Ako imajo slične organizacije emigranti v vseh drugih državah, je tudi naša dolžnost, da se vzdamo iz naše apatije in posežemo v boj, kateri naj ne bo samo tolažba umirajočim, temveč svetla nada živim.

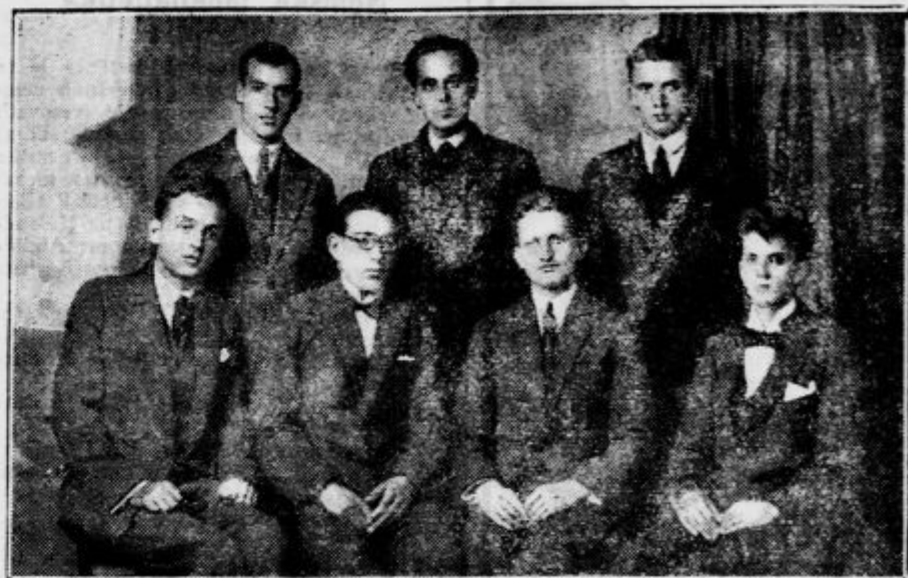
Dolžnost organizacije bi morala biti delo v javnosti, treba bi ji bilo lastnega glasila, kojega prva in edina naloga bi bila briga za naše rojake izven državnih mej. Ne bojimo se stroškov, saj ne gre za dnevnik, že z mesečnikom nam bo ustrezno. Dolžnost tisočev, ki živimo v svobodni domovini, je, ta tako glasilo vzdržujemo, če ne gre drugače, sami.

Zelal bi, da bi našle te moje misli, ki mi jih je narekovala skrb za naše nesrečnike, ki preživljajo dneve, katerih mi, ki smo tukaj in v miru uživamo svobodo, ne moremo niti dovolj umeti odmeva in da bi rodile vsaj nekaj sadu.

Vi pa mučeniki, ki baš sedaj preživljate najtežje dneve, Vi trpini, ki Vam je brutalna sila inkvizitorjev dvajsetega stoletja onemogočila, da se branite, ne obupajte, kajti celokupni jugoslovnski narod čuti z Vami, čuti in trdno upa, da stre inkvizitorje ter maščuje Vaše krivice; da maščuje Vaše požgane domove, Vaša opustošena društvena shajališča, Vaše kulturne in druge ustanove. Pripravljamo se na dan, ko ponesemo barjak svobode v Primorje in na polje Osoposvetsko.

And. Plajer.

Dijaško življenje

Prvo predsedstvo Sveta slušateljstva ljubljanske univerze.

Od sedmih članov so štirje (s predsednikom) predstavitelji naprednih akademikov, ki so lani nastopali pri volitvah združeno pod imenom liste «Delovna omladina». Ta lista «B» dobi tudi pri jutrišnjih volitvah nedvomno večino.

Skupščina in volitve v SSLU

Na splošno začudenje je bila v sredo vložena še posebna samostojna triglavanska lista.

Rok za vlaganje kandidatnih list za volitve v Svet slušateljstva ljubljanske univerze je potekel v sredo opoldne. Posamezne skupine slušateljstva so vložile štiri kandidatne liste. Kot prva je bila vložena lista katoliških akademskih društev, ki se zove «Slovenska lista».

Druga lista je bila lista Združenih naprednih akademikov, ki stopajo tudi letos v boj pod lanskim imenom: «Lista delovne omladine». Lista nosi označbo B in vsi napredni akademiki bodo na svoje glasovnice v soboto na dan volitev napisali brez pomisleka «B». S tem bodo dali najboljši odgovor vsem klevetam in obenem jasno dokumentirali, da jim gre v Svetu za delo!

Blokaši so si za letošnje volitve izbrali novo firmo, ker se zavedajo, da stara njihova «Neodvisna sindikalna lista» ne vleče več. Prepleskali so jo z novimi barvami in ji dali zvonec naslov: «Lista svobodnih akademikov».

Te tri skupine so nastopale že pri lanskih volitvah v SSLU. Topot pa se je priključila še četrta skupina, in sicer je danes dopoldne vložil «oficijelni» «Triglav» svojo kandidatno listo. Na torkovem izrednem občnem zboru JAD «Triglava» je bilo sklenjeno s štirimi glasovi večine, da JAD «Triglav» ne pristaja na skupno listo naprednih grup. Ona grupa «Triglavov» ki je v terek dosegla slučajno večino in ki predstavlja v «Triglavu» kvečjemu tretjino članstva, je sicer vložila kandidatno listo. Toda radi tega k sreči napredna fronta ne bo preveč trpela, ker bodo pravi — napredni Triglavci kot en mož šli v boj za Listo Delovne omladine. Od predvčerašnjem vladajoča grupa v «Triglavu» bi itak ne podpirala skupne liste naprednih akademskih društev, četudi bi se bila v opoziciji, ker so njih simpatije načelno vse drugje! Pri volitvah bi se po večini ali vzdržala glasovanja ali bi direktno podpirala blokaško listo. Razčističenje pa je bilo zdravo, da naprednjaki «Triglava» in ostali vsaj vemo, kdo dela na pravem triglavanskem programu, o katerem nihče ne ve, da bi bil kdaj spremenjen in kdo je nasadel komunističnim in drugim geslom.

Tekom včerašnjega popoldneva so se zbirale večje skupine pred oglasno desko SSLU na univerzi, kjer so ogledovale kandidatne liste. Na večini list se nahajajo povsem nova imena, ki v našem študentskem življenju še niso dosegla nikake ugledne pozicije. Izjemo tvorijo deloma lista A in pa lista B. (Lista Delovne Omladine.) Povsem neznan so imena kandidatov liste D. Kandidatna lista Delovne omladine je sestavljena takole:

Kandidati za predsedstvo so: Maček Viktor, Jurkovič Ljuba.

And. Plajer.

Iskra Vekoslav, Jovič Branko, Zupan Milutin, Rus Josip in Maksimović Toma. Kandidati za revizorje so: Jelenc Gojmir, Brašič Miodrag, Santel Dušana.

Na naši listi so na prvih mestih postavljeni za kandidate tovariši, ki jim delo v Svetu ni tuje, kajti ravno prvi trije napredni kandidati so bili tudi v pretekli poslovni dobi člani Sveta, kjer so vse svoje sile zastavili v proslah te institucije. S postavo te svoje kandidatne liste smo pokazali, da nam gre v Svetu le za delo. Prepričani smo, da bodo naši zastopniki, ki so si tekom lanskega leta nabrali nebroj izkušenj za vodstvo naše reprezentance, tudi v bodoče dosegli na podlagi realnega programa, ki so si ga postavili, čim lepše uspehe v korist študentstva in naše univerze.

V soboto, dne 13. novembra, ko se bo dobojeval boj za napredno in nacionalno ljubljansko univerzo, prejme napredna skupina ljubljanskih visokošolcev najsijajnejše zadošččenje na vse klevete in podtaknanja s tem, da dobi njena lista B zaupanje večine!

— Svet slušateljstva ljubljanske univerze v Ljubljani poziva tovariše akademike, da se danes polnoštevilno udeležijo redne skupščine ob 15. v zbornišni dvorani na univerzi. Dnevni red: Otvoritev; Rapallo, govori tov. Joža Likovič; čitanje zapisnika ustanovne skupščine, poročilo odbornikov in revizorjev, absolutorij, samostojni predlogi, slučajnosti. Volitve se vrše jutri v soboto 13. t. m. v zborniški dvorani od 13.—14.10. Svet poziva tovariše, da na skupščini kakor tudi pri volitvah pokažejo zrelost in resnost, ki je potrebna pri skupnem delu za dobrobit študentstva. Tudi dostop na današnjo skupščino imajo le tovariši, ki se izkažejo z indeksom in kolkom SSLU.

— Volilna komisija za volitve v SSLU. Na včerašnji seji volilne komisije, sestavljene v smislu volilnega reda, se je konstituiral volilni odbor sedlede: Predsednik Ljuba Jurkovič; podpredsednika Vekoslav Iskra in Zmago Soršak. — Volitve se bodo vršile z listi, na katerih je pečat Sveta, podpis podpredsednika «Sveta» tov. Cirila Golouha in podpis predsednika volilne komisije tov. Jurkoviča. Vsak slušatelj napiše na listek označko one liste, ki jo voli (A, B, C, D). Listek mora oddati v volilno žaro. Vsak slušatelj mora voliti osebo z indeksom, mora imeti plačano članarino za SSLU. Oni, ki nimajo indeksa, se morajo javiti v soboto do 10 ure v dopisni knjigi Sveta slušateljstva pri g. univerzitetnem vratarju. Volitve se bodo vršile v zbornici od 13. do pol 19. ure na dveh volilnih. Tovariši z začetno črko od A do J vstopijo v volilno dvorano pri prvih vratih, tovariši od K do Z pa pri zadnjih vratih, izhod pa je pri srednjih vratih.

Sokol

Sokol Ljubljana II. razglašja: Redna telovadba se vrši v sledečem redu: na realki: člani v ponedeljek, sredo in petek od 8. do pol 10. zvečer, članice v torek in četrtek od 8. do pol 10., moški naraščaj iste dni kot člani od 7. do 8. ure, ženski naraščaj v torek in četrtek od 7. do 8. ure, moška deca torek in petek od 6. do 7. ure, prednjački zbor v soboto. Ženska deca večja na Prulah v ponedeljek in četrtek od 6. do 7. ure. Novo vstopivši se priglajajo pri oddelkovnem vodniku. Zeleti bi bilo, da se osobito mladina posveti telesni vzgoji, pa tudi starejšim ne bo škodilo. Starejši člani vadijo v ponedeljek na realki od 8. ure dalje. Zdravo!

«Telovadno akademijo» prirede ljubljanska sokolska društva (Ljubljanski Sokol, Sokol I in Sokol II) na predvečer praznika «Ujedinjenja SHS» v veliki dvorani hotela Union, na kar se javnost že daues opozarja.

Smučarstvo v Sokolu. «Sokolsky vesnik» piše: «Četudi nam še sveti solnce precej gorko, vendar so prišle naše nekatere župe s sehnimi smučarskimi tečajji. Nekaj žup je letos ustanovilo pri tehničnih organih posebne smučarske pododseke, ki so že prišli z delovanjem Veliko več se bo letos gojilo zimskega sporta po sokolskih društvih kakor do sedaj in kar je glavna, deležni bodo tega vsi naši člani in članice. — Tuji med članstvom jugoslovnskih društev se pojavlja vedno večje zanimanje za zimski sport, prizadevanje bo gotovo tudi pri nas kronano z uspehom.

Samo še danes

Deviška Suzana HURA VALENCIJA!

Sedem dejanj šale in smeha, veselja in zabave, plesa in šarma — srčkana

Lilian Harwey

Elegantni:

Willy Fritsch

Vedno komični:

Albert Paulig

pridno skrbijo za obilo smeha in izvrstno zabavo! — Najnovejša toaletta — Najmo-dernejši plesi. — Salon. — Razkošje. — Pariz po noči itd.

Predstave ob: 4., 6., 8. in 9.

«ELITNI KINO MATICA»

Telefon 124.

Samo še danes

Roman

»Nisem tvoja mati.. In mojster Claude ni tvoj oče...«